

KADIN BELLEĞİ

SAYI 2

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAFTİ YAYIN ORGANI

سنة ١٤٠٥ هـ - ٢٠٠٤ م

في ١٦ شعبان سنة ١٤٢٠ م
مطبعة وإدارة خاتمی

باب طایع جوارکة اوشورکة هادمتکة داکتره اوشورکة

خاتمی
ضریع
مخصوص
١٣١١

طوبیخکة سنة - نومبر ٢٨٦

في ١٦ شعبان سنة ١٤٢٠ م

مطبعة وإدارة خاتمی
باب طایع جوارکة اوشورکة هادمتکة داکتره اوشورکة

تبار اسلامیه به ولایتی قادیه خاتمی به موافق ، مسکرتکة مطابق اثری به القشکر قبول ودرج اولود

1 9 9 0 0 2006

Üç ayda bir yayınlanmaktadır.

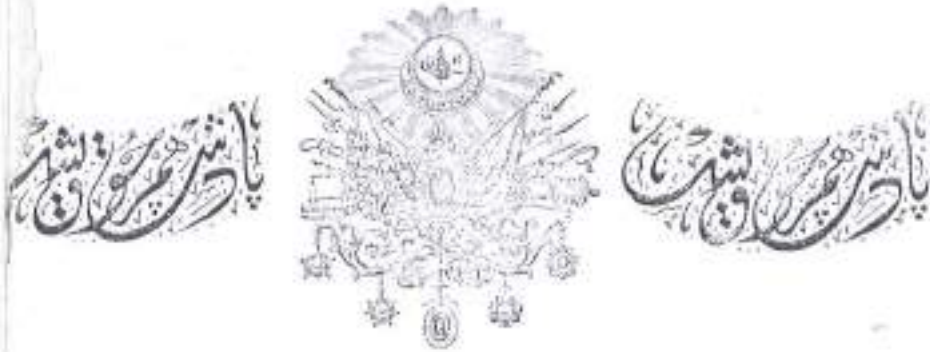
OCAK 2006

Türkçe'de Kadın Konulu Kavramlar Dizini (Thesaurus)

2006 Ajandası "Nobel Ödüllü Kadınlar"

Uçan Süpürge 10 Yaşında

Pazartesi Dergisi 100. sayısına ulaştı

ولادت باهر المحدث حضرت غلامحسین

KAPAK

Bu sayımızın kapağı **Hanımlara Mahsus Gazete ve Pazartesi** dergisinin kapak fotoğraflarından oluşuyor.

İstanbul'da 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında on seneye yakın süre yayımlanan **Hanımlara Mahsus Gazete**'nin adı, kendisinden yaklaşık yüz yıl sonra yayımlanmaya bağlanan **Pazartesi** dergisinin alt başlığı olmuş. Bu sayımızda size onuncu yıldönümünü kutlayan **Pazartesi** dergisini tanıtıyoruz.

Her iki dergi de Kütüphanemiz arşivinde bulunmaktadır.

KADIN KONULU BİR KÜTÜPHANE VE ARŞİVDE NELER BULABİLİRİZ?

Kadınların yazdığı ve kadınlar hakkında kitaplar, Osmanlı döneminden günümüze kadar yayımlanan yüzlerce kadın dergisi, kadın konulu master ve doktora tezleri, binlerce makale, fotoğraflar, dialar, kartpostallar, afişler, kadın yazarlara ait biyografik bilgiler, kadın sanatçılara ait biyografik dosyalar, bütün kadın dernek ve vakıflarının ürettiği belgeler, Kadınlara ait özel arşiv belgeleri, Vakfın ajanda ve yayımları ve Kadın konusunda aradığınız pek çok güncel bilgiye de ulaşabilirsiniz.

KÜTÜPHANENİN AÇILIŞ SAATLERİ

Cumartesi-Pazar ve bayram günleri hariç, 09:00-18:00

KÜTÜPHANEYE ULAŞIM

İstanbul

99	Akşemsettin Mahallesi-Eminönü
36 CE	Cebeci Mahallesi-Eminönü
99 A	Gaziosmanpaşa-Eminönü
55 T	Gaziosmanpaşa-Taksim
399B	Güzeltepe-Eminönü
44B	Hamidiye Mahallesi-Eminönü
35D	Kocamustafapaşa-Balat
399D	Yeşilpınar-Eminönü
399C	Yunusemre Mahallesi-Eminönü
95	Bakırköy-Eminönü

Yopur

ÜSKÜDAR-FENER

Saatler:

07:40-08:35-09:25-10:25-11:25-12:25-13:25-14:25-15:25-16:25-17:25

FENER-ÜSKÜDAR

Saatler:

07:35-08:30-09:20-10:20-11:20-12:20-13:20-14:20-15:20-16:20-17:20-18:20

Ç E K - A L

**KADIN ÇALIŞMALARINDA
ÖNEMLİ SORGULAMA VE
TARTIŞMA ALANLARI**

Yıldız Ecevit

1. Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı'nın 23-24 Ocak 2003'te düzenlediği "Üniversite'de Kadın Çalışmaları" Toplantısı açılış panelinde yapılan konuşma metninden özetlenmiştir.

Kadın Çalışmaları 1970'lerden beri pek çok ülkede gelişen yeni bir alan ve disiplin. Kanada'da üniversite ve kolejlerin yarısında lisans ve yüksek lisans düzeyinde kadın çalışmaları programları var. Üniversitelerin % 75'inde ise mutlaka bir kaç kadın konulu ders bulunuyor. İngiltere'de ellinin üzerinde kurumda kadın çalışmaları dersi veriliyor. Avrupa'da 32 ülkede ya en az bir üniversitede kadın çalışmaları programı var ya da kadın dersleri mevcut. Avrupa Uluslararası Kadın Çalışmaları Kurumunca (WISE) hazırlanan rehberde, kadın çalışmaları için başvurulacak çeşitli adreslerin sayısı 500'ü aşıyor. Kadın çalışmalarını yayınlayan özel periyodiklerin sayısında görülür bir artış var. Öyle ki, Sage Yayınları kadın ve toplumsal cinsiyet çalışmaları ile ilgili periyodiklerin listelendiği ayrı bir tanıtım kitabı çıkarıyor.

Kadın çalışmaları 70'li yıllardan beri sadece bu kadar yaygınlaşmakla kalmadı, aynı zamanda profesyonelleşerek ve kurumsallaşarak hem üniversite içinde hem de dışında güçlenen bir alan oldu. Elde edilen bu başarının sırrı çoğu İkinci Dalga Kadın Hareketi'nden gelen kadın akademisyenlerin kendilerini kadınların özgürleşmesi ve cinslerin eşitliği konusuna adanmışlıklarında gizli. Gerçekten de kadın çalışmaları, kadının bütün toplumlardaki ezilmişliğinin sorgulanmasıyla başladı ve kadın çalışmaları derslerinin açılması, bir toplumsal hareketin (feminist hareket) akademik dünyaya taşınması olarak gerçekleşti. Kadın çalışmalarının ikinci bir özelliği, bu gelişmelerin kadın çalışmalarına ön yargı ile bakılan hatta düşmanca tavır takınılan bir ekonomik, politik ve akademik ortamda gerçekleşmesidir.

Bugün gelinen noktada bu alanın işlevi, bu sorgulamanın çok ötesine geçmiş durumdadır. Çünkü feminizm kadınların kodlanmış bilginin dışında bırakıldıklarını öncül kabul eder, kadınların özerk bireyler olarak dışta bırakılmışlıklarının analizini ve tanımını yapar. Buna dayalı olarak kadın çalışmaları, bütün bilginin doğasını değiştirebilecek bir sorgulamayı başlatmış ve bunu kadınların farklı düşünce, deneyim,

gereksinim ve ilgilerinin olduğunu gösterip odağı, erkek merkezlikten kaydırarak yapmıştır.

Kadın çalışmaları cinsiyetçi çalışmalar değildir elbette ama cinsiyetçi olmayan çalışmalar kategorisine de girmezler. Burada bu iki tanıma açıklık getirmek gerekir. Bir araştırma eğer cinsiyetçi ise, erkeklerin sosyal üstünlüğünü sürdürücü bir çalışmadır. Böyle bir çalışmanın her aşamasında cinsiyetçilik vardır; temel araştırma probleminin seçiminde, araştırma tasarımı, kullanılan metotlarda ve veri toplanmasında, ve nihayet yorumlamada ve politika önermede. Erkek merkezlik, toplumsal cinsiyet duyarsızlığı ve çifte standartlık cinsiyetçiliğin temel özellikleridir ve araştırmayı tehdit eder. Cinsiyetçi olmayan çalışmalar, cinsiyetçilikten sakınır ama toplumsal cinsiyetle ilgili bütün önemli sorunlardan uzak durup kadın ve erkeklerin toplumsal eşitliklerini varsayarak ilerlerler. Başka deyişle kadın sorununu yok sayar, görmezden gelir ya da insan hakları sorunu içinde eritirler.

Oysa kadın çalışmaları alanında kadın sorununu kabul eden, eşitsizlikleri gören, ataerkilliği sorgulayan, kadının insan haklarına önem veren kısaca 'kadın bakış açılı' araştırmalara gereksinim vardır. Yapılan çalışmaların bununla da kalmayıp ana akım kuramları sorgulamaları ve feminist metot ve teknikleri kullanmaktan kaçınmamaları gerekir.

Bu tür kadın araştırmalarının yapılmasının hedeflendiği kadın çalışmaları disiplini içinde son senelerde yapılan önemli vurgular nelerdir?

1990'larda Kadın Çalışmaları için sorgulamanın yapıldığı ilk alan 'kadın' kavramıdır.

Bu kavramın kastettiği, grubun homojen olmayıp, farklı kadınlardan oluştuğu, sadece kadınların birbirinden farklı olmayıp deneyimlerinin de farklılaştığı vurgusu önemlidir. Beyaz, orta sınıf, Avrupalı ve Amerikalı kadınların kendilerini temsil edemeyeceğini söyleyen, renk, ırk, etnik köken ve cinsel tercihleri farklı kadınlardan gelen uyarı, Kadın Çalışmalarının yapılışını da etkiledi. Böylece, Kadın

Çalışmaları'nda kadınlar arası farklılıkları dikkate almak gerektiği, benzememezliğin de benzerlik kadar önemli olduğu vurgulandı. Bu vurgunun Türkiye'de kadın çalışmaları açısından da önemi var. Türkiye'de, renk ve ırk değil ama sınıf, etnik köken, dini yorumlama ve yaşama gibi bir çok açıdan kadınların birbirine benzemediğini hatırla tutmak ve bütün kadınların şu veya bu şekilde ezildiğini, eşitsizlikle karşılaştığını kabul etmekle birlikte, bu ezilmenin ve eşitsizliğin farklılaştığını gözden kaçırmamak önemli. Hatta bazen, bazı kadınların diğer kadınlar üzerinde güç kullanmak ve iktidar sahibi olmakta olduğunu da unutmamalı.

Ancak bu farklılık söylemini de çok aşırıya götürmemek gerekiyor. Çünkü farklılıkların üzerine odaklanması, feminist politikanın kendini temellendirdiği, ezilmişlikle ortak feminist mücadele ilkesini sarsabilir.

Kadın çalışmalarında ikinci sorgulama alanı, post-modernizm ile kadın çalışmaları ilişkisidir. Kadın çalışmaları, post-modernist düşünceden önemli ölçüde yararlandı. Her ikisi de makro kuramları, genellemeleri ve meta anlatımları eleştiriyor, farklılıkların önemini vurguluyor, kavramların tarihsel olmayan kullanımlarına dikkat çekiyor.

Bu örtüşmeye ve katkıya rağmen, post-modernist düşüncenin kadın çalışmalarını tehdit eden yönleri var. Bunlardan en önemlisi, post-modernizmin, bir sosyo-politik değişimin anlamlı bir sosyal çözümlemeye ilişkilendirilemeyeceği şüphesini doğurması ve politik müdahalelere yönelik olarak oluşturduğu tereddüt.

Bu bağlamda, bizim de Türkiye'de post-modernist düşüncenin katkılarını ve getirdiği eleştirileri kadın çalışmalarında kullanırken dikkatli ve uyanık olmamız gerekiyor.

Üçüncü sorgulama alanı feminist kurama ilişkin! 70'lerden başlayarak, kadının ezilmişliğinin, ikincilliğinin, alta sıralanmışlığının nedenlerini araştıran, kavramsallaştıran kuramsal

yaklaşımlara duyulan ihtiyaç, feminist kuram alanını doğurdu. Ancak bu alanda yazılanların epeyce soyut olması ve yazarların hep, kadının ezilmişliğini yaratan temel nedenler üzerinde odaklaşmaları biraz önce feministlerin ve postmodernistlerin eleştirdiklerini söylediğim makro kuramlar hatasına götürdü. Kadın çalışmalarının elbette genellenebilir bilgiye ihtiyacı var. Ancak bu genelleme seviyesi ne olmalı? Örneğin çok kullanılan ataerkillik kavramını, bu kavramın farklı kadınlar için farklı anlamlara geldiğini fark ettikten sonra onu hala genel ve soyut bir kavram olarak kullanabilir miyiz? Kuramı bize uzak, yabancı olmaktan çıkıp daha çok yardımcı ve işimizi kolaylaştırıcı bir şekil almasını nasıl sağlayabiliriz?

Dördüncü alan, kadın çalışmaları yapanların bu çalışmaları yaparken farklı stratejiler kullanmaları ile ilgilidir. Bunlardan ilki, epistemolojik sorularımızın farklılığıdır. Bilgi nedir? Değerlerden arınmış mıdır? Nasıl üretilir ve meşrulaştırılır? gibi soruların sorulmuş olması önemlidir. İkinci özgün nokta, geleneksel araştırma yöntemlerinin eleştirisidir. Araştıran ve araştırılan arasındaki hiyerarşik güç ilişkisi sorununa nasıl çözüm bulunabilir? Araştırma sorusu nasıl sorulmalı, araştırma nasıl yapılmalıdır? Etik sorunlarımız nelerdir?

Son üzerinde duracağım nokta, üniversitelerdeki kadın çalışmaları ile üniversite dışındaki kadın hareketi ilişkisidir. Üniversitelerde kurulmuş merkezler ve açılan programlar varlıklarını kadın hareketine borçlular. Bu programlar, kadın gruplarından ve hareketinden gelen taleplerden ve ihtiyaçtan doğdu. Bugün de kadın çalışmalarının gelişmesinin önemli bir nedeni, kadınların feminist perspektifle kadın çalışmaları yapma taleplerinin yüksekliğidir. Dolayısıyla kadın çalışmalarının kadın hareketi ile bağına hiç koparmaması, kadın hareketi içinde olanların ve özellikle kadın sivil toplum örgütü bağlantısı olanların da, üniversitelerle, hem üretilen yeni bilgiyi elde edip kullanmak, hem de talepleriyle yeni bilgi üretimini hızlandırmak için ilişkide olması gerek.

Aslında beklenen bu ama, bu iki grubun son yirmi senede birbiriyle ilişkisi sancılı oldu. Kadın hareketi içinde olup üniversiteyle ilişkisi bulunmayanlar, ikincileri fildişi kulelerde oturup soyut bilgi ile uğraşan, toplumu anlamayan, çoğu kez uygulamaya önem vermeyen kişiler olarak tanıyorlar. Kendilerinin aktivist, gönüllü çalışmacı ve uygulamacı özelliklerinin onlarda olmadığını düşünüyorlar. Üniversitelerde kadın çalışmaları yapanlar ise kadınlar için ürettikleri yeni bilginin birinciler tarafından kullanılmadığından, işe yaratılmadığından yakınıyor ve fildişi kulede oturma tanımıyla kendilerine haksızlık edildiğini düşünüyorlar.

Böyle mi kalmalı? Tanımlamaya çalıştığım iki grup arasında gerçekten ciddi farklar var mı? Onları buluşturan kadın sorununa verdikleri önem ve bu sorunun çözümü için çalışmaları değil mi? Emelciğim, dört sayfaya sığdıramazsan bu rayı çıkartabilirsin.

Türkiye'de halen 13 Kadın Araştırma Merkezi ve 3 Yüksek Lisans Programı ve onların üyeleri var. Bir de 80 sonrası kadın hareketi içinde bulunmuş, gönüllü bir kadın ordusu var. Bazılarımız her ikisine de ait. Bu grupların aralarındaki ilişki nasıl kurulabilir? Varolanlar nasıl düzenlenebilir ve artırılabilir? Etkileşim nasıl sağlanabilir? Birbirimizle hangi

platformlarda buluşmalıyız? Birbirimize katkımız ne olabilir? En yakın gelecekte feminist bilgi üretmek ile feminist politika yapmak arasındaki ilişkinin bugün olduğundan daha fazla güçlenmesi için neler yapabileceğimizi hep birlikte düşünmeliyiz.

Son söz olarak şunları söylemek istiyorum.

Kadın çalışmaları ister akademi içi, ister dışı yapılsın, zor bir alan! Çünkü feminizm hala çok yanlış anlaşılıyor ve çarpıtılarak kullanılıyor. Kendinizi anlatmakta güçlük çekebilir, nesnel olmamakla yargılanabilirsiniz. Kendinizi üniversite içinde veya dışında yalnız ve yalıtılmış hissedebilirsiniz.

Unutmayın ki bu uzun bir koşul! İstek, heves, kendini adama ve çok çalışma gerektiriyor.

Ama aynı zamanda kadın çalışmaları çok da keyifli bir alan. Akademik ve politik doyumu var. Çünkü çalışmalarınızdan elde ettiklerinizi kadın hareketine taşıyabiliyor, kadın hareketinin size kazandırdıkları ile akademik çalışmalarınızı zenginleştirebiliyorsunuz. Bu süreçte kimliğinizi sorguluyor ve kendinizi tanıyorsunuz. Bir politik tavır sürdürebiliyor ve kadın olarak politik mücadelenizi verebiliyorsunuz. Hepinize kolay gelsin.

KADIN KÜTÜPHANESİNDEN

Merhaba,

KADIN BELLEĞİ
KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ
VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI
adına Sahibi ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Şeyda Talu

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ
VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI
YÖNETİM KURULU
2005 - 2007
İmren Sipahi
Şeyda Talu
Emel Hakküder
İşıl Baş
Fusun Akatlı

VAKIF ADRES
Fener Mahallesi
Fener Vapur İskelesi Karşısı
Fener / Haliç
34220 İSTANBUL
Tel.: 0212.534 95 50
Faks: 0212.523 74 08
e-mail: kadineserleri@kangurum.net
web: www.kadineserleri.org

ANKARA İRTİBAT

Narınç Ataman
Tel.: 0312.356 58 58

BANKA HESAP NO.

Vakıflar Bankası
Etiler Şubesi
Hesap No.: 200 91 97

GRAFİK - TASARIM - BASKI

Ajans Plaza
Tanıtım ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
İSTANBUL
Tel.: 0212.612 85 22
OCAK 2006

YAYINA HAZIRLAYAN

BÜLTEN KOMİSYONU
Emel Akal
Aslı Davaz
Şeyda Talu

"Kadın Belleği" yerel ve kültürel bir yayındır.
Üç ayda bir yayımlanır.

"Kadın Belleği"
Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu'nun
katkılarıyla
1000 adet basılmıştır.

Bu sayımız Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu'nun katkılarıyla yayımlanan son Bülten'dir. Üzüntüyle belirtmeliyiz ki Kadın Belleği'nin yeni sayısı ancak yeni sponsorlar bulunduğu takdirde çıkabilecektir. Bu vesileyle Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu'na tekrar teşekkür ederiz. Kadın Eserleri Kütüphanesi, Vakıf üyelerinin sınırlı katkıları ile ayakta durmaya çalışıyor. Bülten düzenli duyurulan "500 dost kampanyası"na ilgi çok azdır. Bu durumda Bülten ücretsiz olarak bine yakın adrese gönderilmiş ve dörtte biri de elden dağıtılmıştır. Dolayısıyla kısa dönem de bültenin abonelik ile ayakta durması zor gözükmemektedir.

Bültenimizde KEK'in sorunlarını okurlarla en içten bir şekilde paylaştık. Öne sürdüğümüz sorunların çözümü için öneriler getirdik. Kütüphanemizde bulunan değerli belgelerinden örnekler vererek arşivimizi tanıtmaya çalıştık.

Bültenimizin hazırlanmasında Nazan Erkinen, Güneş Kara, Sevgi Uçan, Işıl Baş, Hatice Aynur, Belkıs Kümbetoğlu, Hülya Hayatseven-İskender, Firdevs Hoşer ve Gönül Küfteoğlu'na katkılarından dolayı teşekkür ederiz. Serpil Çakır, Serpil Sancar Üşür, Fatmagül Berktaş ve Yıldız Ecevit'in değerli katkılarıyla ÇEK-AL'lar sunduk. Türkiye'de Düünden Bugüne Kadın Hareketi ve Örgütler köşesinde Kadın örgütlerini tanıttık. Kadın konulu kitaplar bölümünde yayın politikalarında kadın konulu kitaplar basmaya özen gösteren yayınevlerini tanıtarak son dönemde bastıklarından örnekler sunduk. Her sayımızda KEK'ten haberleri kısa haberler sayfamızda sizlere duyurduk. Selhan Savaşgil-Endres ve Mary Lou O'neil Abstracts sayfalarında yazıların özetlerini çevirdiler.

Bu sayıda neler var; önümüzdeki yıllarda yoğun bir emek süreci sonucunda tamamlanacağını öngördüğümüz "Türkçede Kadın Konulu kavramlar dizini, Thesaurus" oluşturmak projesini anlatan, okuyucuları bilgilendiren uzun bir yazı yer alacak. Bu sayıda ağırlık verdiğimiz bir konuda kadın gazete ve dergileri oldu. Hem kütüphanemizde bulunan kadın dergilerini, hem de yaklaşık on yıldır yayımlanan Pazartesi dergisini tanıtıyoruz. Kadın örgütleri sayfamızda bu sene onuncu kuruluş yılını kutlayan Uçan Süpürge'yi tanıtıyoruz. Kadın Belleği'nde yayın politikası olarak kütüphanenin önüne koyduğu hedefleri ve sorunlarını tartışmaya çalıştık. Bu sayımızdaki ÇEK-AL'da ise Yıldız Ecevit'in bir yazısını bulacaksınız. Bir önceki sayımızda sevinçle Kasım ayında elinizde olacağını duyurduğumuz ajandamız, ne yazık ki bu tarihe yetişememiştir. "2006 Nobel Ödüllü Kadınlar" ajandası Optimist Yayınlarının katkısıyla basılmaktadır. Yayınevi sahibi Ayşe Bilge Dicleli ve Zülfü Dicleli'ye içten teşekkürlerimizi sunarız.

Yeni yılda, kadın hareketi ile kadın kütüphanesinin daha sıkı bağlarla bağlanması için yoğun bilgi ve belge akışının sağlanmasını ve planladığımız projelerin hayata geçmesini diliyoruz.

2006'da yeni bir sayıda buluşmak umuduyla

Bülten Komisyonu

K	Kadın Konulu Bir Kütüphane ve Arşivinde Neler Bulabiliriz?.....	2
K	Kadın Kütüphanesinden	3
K	Kadın Konulu Bir Kütüphanenin Sorunları Üzerine	4-5-6-7
B	Bir Değerlendirme-4	
K	Kısa Haberler	8-9
2	2006 Ajandası: Nobel Ödüllü Kadınlar	10-11
E	Kütüphanemizdeki Kadın Dergileri	12-13
K	Kadın İstihdamının Yükselişe Geçemeyen Çizgisi ve Çalışan Kadınlar.....	14
I	I. Ege Kadın Buluşması.....	15
K	Kadın Örgütleri Düünden Bugüne "Uçan Süpürge"	16
K	Kadınlar Kendileri İçin Dergi Çıkıyor "Pazartesi"	17
Ç	"Women's Memory" Issue 2- Abstracts	18
K	Kadın Konulu Kitaplar - Oğlak Yayınları.....	19

Kadın Konulu Bir Kütüphanenin Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme - 4

Türkçe'de Cinsiyetçilikten Arındırılmış Kadın konulu Kavramlar Dizini: "THESAURUS" Oluşturma Üzerine

Türkçe dilinde **Kadın** konulu kavramlar dizini, **Thesaurus** oluşturma çalışmaları 1970'lerle beraber feminist hareketin güçlenmesi, 1980'lerde ise kadın konulu bilgi ve belge merkezlerinin sayısının çoğalmasıyla ivme kazandı. Bu gelişim, kuşkusuz kadın kütüphanelerinin kurumsallaşmasıyla beraber yalnız kadın konulu kütüphaneler için değil, genel konulu kütüphanelerde de sınıflama, kataloglama vb çalışmalarda dilin cinsiyetçilikten arındırılmasında önemli bir kaldıraç oldu. Kadın konulu kütüphaneciliğin ve kadın hareketinin çok daha gelişmiş olduğu ülkelerde uzun yıllar süren ve birden fazla disiplini ve çok sayıda kurumu ilgilendiren bir çalışma sonucunda **Thesaurus** oluşturulmuştur. Bu çalışmalar, kadın bakış açısına sahip/açık kütüphaneciler, üniversite ve fakültelerin kadın araştırmaları bölümleri, feminist araştırmacılar ve akademisyenler, kadın hareketi temsilcileri vb. çok sayıda kadının emeği sonucunda ortaya çıkmıştır.

Bu konuda Türkiye'de 1994 yılında Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Bilgi-Belge Merkezi koleksiyonu için kütüphaneci Meral Alakuş tarafından yapılmış bir çalışma bulunmaktadır. Meral Alakuş bu çalışmada aşağıda sözünü ettiğimiz kitaptan yararlanarak 1000'e yakın anahtar sözcük hazırlamıştır.

Bir süredir Bülten'de **Türkçe'de kadın konulu dizin-thesaurus** oluşturulması üzerinde ısrarla durmakta olduğumuz

okurlarımız tarafından farkedilmiş olmalı. Kütüphane olarak böyle bir çalışmayı başlatma niyetimiz doğrultusunda bazı somut adımlar atmış bulunuyoruz. Aşlı Davaz, Şeyda Talu ve Sönmez Taner'in katılımıyla bir KEK (Kadın Eserleri Kütüphanesi) **Thesaurus Çalışma Grubu** oluşturduk.

Editörlüğünü **Mary Ellen S. Capek**'in yaptığı, **The National Council for Research on Women** ve **The Business and Professional Women's Foundation (ABD)** tarafından desteklenen bir projenin ürünü olarak uzun süreli bir çalışmanın sonucunda 1987 yılında basılmış olan **WOMEN'S THESAURUS: An Index of Language Used to Describe and Locate Information By and About Women (KADIN KONULU DİZİN: Kadınların Ürettiği ve Kadınlar Hakkındaki Enformasyonu Tanımlamak ve Bulmak için Kullanılan Dil Dizini)** başlıklı yapının "**Thesaurus Construction and Use (Thesaurus İnşası ve Kullanımı)**" başlıklı bölümünün Sönmez Taner tarafından yapılan Türkçe çevirisinin özetini aşağıda sizlere

sunuyoruz. Böyle bir çalışmaya başlamadan önce kuşkusuz diğer ülkelerde yaşanmış deneylerden ve ulaşılmış sonuçlardan yararlanmak istedik.

Önce bir yol haritası çıkardık. Buna göre ilk aşamada, "Kadımlarla ilgili bilgi ve belgelerin cinsiyetçi olmayan bir yaklaşımla tanımlanmasını ve erişimini sağlamak" amacıyla, Türkçe dilinde **Kadın** konulu kavramlar dizini, bir **Thesaurus**

**Bir yol haritası çıkardık...
Türkçe dilinde Kadın konulu kavramlar dizini,
bir Thesaurus hazırlama girişimine zemin oluşturmak üzere, 21 Ocak 2006'da İstanbul'da bir Hazırlık Toplantısı/Arama Konferansı yapmayı planlıyoruz**

hazırlama girişimine zemin oluşturmak üzere, **21 Ocak 2006 da İstanbul'da bir Hazırlık Toplantısı/Arama Konferansı** yapmayı planlıyoruz. Bu toplantı uzun vadeli ve çok yönlü bir çalışmanın ilk adımı olacaktır.

THESAURUS'UN HAZIRLANMASI

Thesaurus çok sayıda grubun ve bireylerin fikirleri ve katkılarının ürünüdür ve böylesine ortak bir terimler dizinine duyulan gereksinimin uzun zamandan beri süregelen farkındalığını yansıtmaktadır. Business and Professional Women's Foundation (BPWF) (İş ve Meslek Kadınları Vakfı) bu gereksinimlere sistematik olarak değinen toplantılardan ilkinin 1975 yılında düzenledi. Yirmiiki kurumdan oluşan bir grup (Women's Information Services Network) Kadın Bilgi Hizmetleri Ağı'nı oluşturdular. (Wesley College Center for Research on Women) Wesley Kolej Kadın Araştırmaları Merkezi'nde toplanan Ağ, ortak bir bibliyografik bilgi bankası oluşturulmasını temel hedef olarak belirledi.

Bir sonraki yıl, (1976 Womens's Educational Equity Act) 1976 Kadınların Eğitim Eşitliği Yasası fonu ile (Women's Educational Equity Communications Network) Kadınların Eğitim Eşitliği İletişim Ağı oluştu.

(American Library Association -ALA-) Amerikan Kütüphaneleri Derneği bünyesindeki feministler arasındaki benzer düşüncelerin sonucu olarak, Joan Mrschall'ın 1977 tarihli, (On Equal Terms) Eşit Terimler Üzerine temel taşı niteliği taşıyan Thesaurus çalışması yayınlandı; bu çalışma Kongre Kütüphanesi Konu Başlıkları'ndaki cinsiyet ayrımcılığının üstesinden gelme amacını taşıyordu.

1982 yılında, İş ve Meslek Kadınları Vakfı kendi thesaurus projesine başladı. (Catalyst Research Center) Catalyst Araştırma Merkezi bünyesindeki malzemeleri, ilk kez ulusal bir bilgi bankası satıcısı aracılığıyla kullanıma açtı.

Bu projeler, tüm ülkedeki feminist araştırma ve politika merkezlerinin bir koalisyonu olan (National Council for Research on Women) Ulusal Kadın Araştırmaları Kurumu'nun oluşumu ile aynı zamanlara denk geldi. Kurum, ortak projelerin ilki olarak, mevcut araştırmalara, programlara ve devam eden çalışmalara erişimi iyileştirecek bir thesaurus hazırlanmasını ele aldı. Kurum, (BPWF) İş ve Meslek Kadınları Vakfı

ile birlikte çalışarak, benzer sorunlarla ilgilenen diğer projeleri, merkezleri ve bireyleri belirledi; ve 1982 sonbaharında, halen planlama aşamasında bulunan kolektif bir bilgi bankası projesinin ilk adımı olarak, Thesaurus Geliştirme Çalışma Grubunu'na parasal destek sağladı.

Çalışma Grubu, otuzbeş araştırma merkezi, kütüphane, yayıncı ve dernekten elde ettiği konu listelerini, katalog başlıklarını, dosyalama sistemleri kılavuzlarını ve indeks terimlerini birleştirerek thesaurus için bir ilk müsvedde hazırladı. Tekrarlanan terimler çıkarıldı ve terimlerin kaynakları kodlandı. Hazırlanan liste, onbir konu kategorisindeki kütüphaneciler, politika saptayıcılar ve eylemcilerle (aktivistler) paylaşıldı; bu kategoriler, Thesaurus'u kullanılabilir ve anlaşılabilir alt-gruplar halinde yapılandırmak üzere belirlenmişti. Kategoriler şunlardı: **İletişim** (Communications); **Ekonomi ve İstihdam** (Economics and Employment); **Eğitim** (Education); **Tarih ve Toplumsal Değişim** (History and Social Change); **Uluslararası Kadınlar** (International Women); **Dil, Edebiyat, Din ve Felsefe** (Language, Literature, Religion and Philosophy); **Hukuk, Devlet ve Kamu Politikası** (Law, Government and Public Policy); **Doğa Bilimleri ve Sağlık** (Natural Sciences and Health); **Bilim ve Teknoloji** (Science and Technology); **Sosyal Bilimler ve Kültür** (Social Sciences and Culture); ve **Görsel ve Sahne Sanatları** (Visual and Performing Arts).

Her bir alanda çalışan konu uzmanlarının görevi: eksik terimleri ve tanımları eklemek; terimleri çıkarmak; göndermeleri önermek; tercih edilen terimleri belirlemek; ve olası belirsizlikleri ve çatışma alanlarını saptamak. Konu uzmanlarından beklenen çalışma, bu onbir konu alanının her birinde kadınların yaşamını ve bu alanlardaki araştırmaları tanımlamak için güncel olarak kullanılan - resmi ve gayri resmi, yerel ve akademik - dilin yeniden gözden geçirilmiş bir listesini oluşturmaktır. Başlıca düşüncemiz, indekslenecek, aranacak ve dosyalanacak malzemeyi doğru (kesin) biçimde tanımlayacak bir Thesaurus üretmektir. Bir başka hedefimiz de, - ilgili terimlere, daha kapsamlı terimlere, daha sınırlı terimlere ve kullanımı tercih edilen terimlere yönelmek suretiyle - Thesaurus'un kullanıcıların büyük çoğunluğu tarafından ulaşılabilir olmasını sağlamaktır; aynı

zamanda, kullanıcıları, ilgilendikleri konuyu dilin - mümkün olan en kapsamlı biçimiyle tanımlayan kavramlara yönelten konu gruplarını önermekti.

Daha sonra, bu tavsiyeler toplandı ve (Thesaurus Structure Committee) Thesaurus Oluşturma Komitesine ilkelerine uyarlanmak üzere düzeltildi.

Ortaklaşa çabanın bu tarihsel gelişimi üzerine inşa edilmiş olan A Women's Thesaurus, ortak bir dil tanımlama girişiminin sonucu olarak ortaya çıktı; bu öyle bir süreç ki hiçbir kültür ya da dil grubu için hiçbir zaman tamamlanmış sayılamaz ve öyle umut ediyoruz ki bu süreç, farklı kaynaklardan gelecek sürekli girdilerle (katkılarla) gelişimini sürdürecektir.

Araştırmacılar, kütüphaneciler ve diğer uzmanların gereksinimlerine hizmet etmenin yanı sıra, dilde bu denli derinleşmemiş olan kullanıcılar için de yararlanma olanağı sunmaya çalışıyoruz. Bu kullanımı mümkün kılan standartlaşma, kadın yaşamının karmaşık dünyasını susturmamakta ya da nötralize etmemektedir. Hiç bir şey değilse bile, diğer kullanıcılarla ve diğer

disiplinlerle iletişim kanallarını açmak, gerçekte, daha önceki bütün sözlüklerden ve sınıflama sistemlerinden sistematik olarak dışlanmış olan veya klişelendirilmiş olan kadınları dilsel açıdan yaratıcı konuşmacılar ve yazarlar olarak belgelemek amacını taşımaktadır.

THESAURUS'UN KULLANIM ALANLARI

Thesaurus, kullanıcıların, elle veya bilgisayarla çalışan dosyalama sistemleri geliştirmelerine; kitaplar için dizinler hazırlanmasına, bibliyografyalarda kategoriler oluşturulmasına, özel kütüphane koleksiyonlarının kataloglanmasına ve araştırma makalelerinin özetlerini (abstraktlarını) indekslemeye

katkıda bulunabilir. Thesaurus'un kütüphanelerde, kadın merkezlerinde, sınıflarda, bürolarda, devlet kurumlarında, yayın kuruluşlarında, yerel arşivlerde ve bilginin depolanması, erişimi ve araştırılması için ayrıntılı bir dil kullanımını gerektiren bütün diğer ortamlarda kullanılacağını ümit ediyoruz.

Bu uygulama alanları içinde, Thesaurus'un dilin kendisine bir giriş niteliği taşıyor olması ayrıca önem taşıyor.

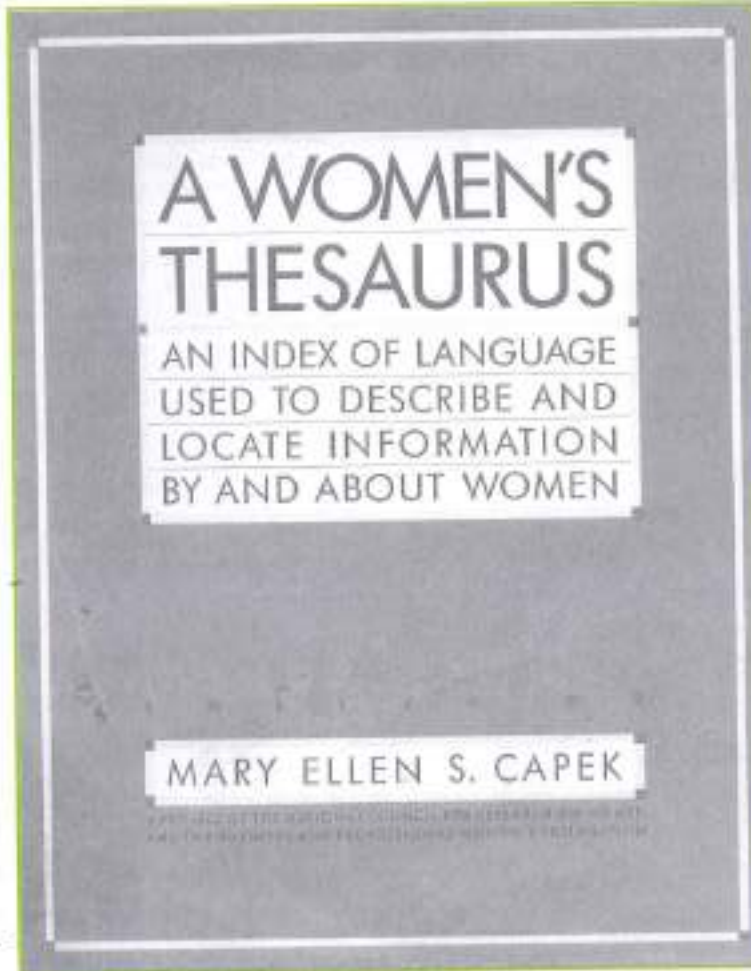
Kullanıcıların değişik sunumlar arasında gezineceğini umuyoruz. Bu sunumlar, kadın yaşamının ve fikirlerinin hızla değişen dünyasına zengin ve grafik bir erişim sağlamaktadır ve kullanıcıyı dilin içine yönleltmek üzere tasarlanmışlardır. Alfabetik sunumun rastgele seçilmiş bölümleri, metaforlar ve tarihsel imgelemin kıvılcımlarını yansıtan zengin ve çeşitli terimler sergilemektedir.

Sistematik olarak kullanıldığı takdirde, Thesaurus sunumları, çeşitli kullanıcı kategorileri arasında bilgi paylaşımı için terimlerin ortak kullanımını teşvik etmek amacını taşımaktadır :- bu sunumlar

bilginin depolanması ve kitaplar, raporlar, hükümet belgeleri, popüler dergiler, akademik dergiler, gazeteler ve broşürlerin indekslenmesinde, aynı zamanda çok-kaynaklı dizinlerin ve danışma kaynaklarının derlenmesinde kullanıcıya standard terimler kullanma olanağı sağlamaktadır.

Dosya başlıkları ve indeksleme gibi bilgi erişiminin temel biçimlerini güçlendirmenin yanında, Thesaurus geliştirmenin temel hedefi, - daha kapsamlı terimler, daha sınırlı terimler, ve ilgili terimlere göndermeler yaparak - var olan sınıflama ve kataloglama sistemlerine, gereksinim duyulan düzeyde derinlik kazandıracak bir incelik sağlamak olmuştur.

Başka bir kullanım alanı olarak, Thesaurus'un, dilin

**"A Women's Thesaurus",
ortak bir dil tanımlama
girişiminin sonucu olarak
ortaya çıktı; bu öyle bir
süreç ki hiçbir kültür ya da
dil grubu için hiçbir zaman
tamamlanmış sayılamaz ve
öyle umut ediyoruz ki bu
süreç, farklı kaynaklardan
gelecek sürekli girdilerle
gelişimini sürdürecektir**

cinsiyetçi olmayan kullanımı için bir danışma kılavuzu olarak hizmet vereceğini ümit ediyoruz. Örneğin, (stewardesses) hostesler- kadın uçuş hizmetkarları terimine bakan kullanıcılar (flight attendants) uçuş görevlileri terimine yönlendirileceklerdir. Aynı şekilde, kullanıcılar (housewives) evkadınları teriminden (homemakers) ev yapıcısı terimine, (working women) çalışan kadınlar teriminden (women working outside the home) ev dışında çalışan kadınlar terimine yönlendirileceklerdir. Bir danışma aracı olarak, Thesaurus öylesine tasarlanmıştır ki bu sayede kullanıcıların dilin içine nüfuz etmelerini sağlayacak – doğru terimleri bulmak için alternatif yollar (rotalar) sunacak ve dilin düşünce yapımızı nasıl şekillendirdiği konusundaki bilinçlenmenin kimi yollarını sergileyecektir. Örneğin, (sexism) cinsiyetçilik terimine bakan kullanıcılar (doubly disadvantaged) çifte dezavantajlı, (pornography) pornografi ve (sexist language) dilde cinsiyet ayrımcılığı gibi ilgili terimlere yönlendirileceklerdir. Bu kullanıcılar, aynı zamanda, (institutional sexism) kurumsal cinsiyetçilik ve (linguistic sexism) dilde cinsiyetçilik gibi daha dar

anamlı terimlere yönlendirileceklerdir. Buna karşın, (institutional sexism) kurumsal cinsiyetçilik terimine bakan kullanıcılar, (blaming the victim) kurbanı suçlama, (gatekeeping), (.....) (glass ceiling) cam tavan ve (structural discrimination) yapısal ayrımcılık gibi anahtar kavramlara ulaşacaklardır. Dilde varolan ayrımcılığı saptayacak daha kapsamlı bir analizin yerini tutmamakla birlikte, dilin bütün kullanım düzeylerindeki kullanıcıları için, işlevsel bir araç olarak, Thesaurus bu türden önemli kavramları içeren terimlere ulaşımı sağlayacak kapsamlı ve erişilebilir listeler sunmaktadır. Bu kavramları daha ayrıntılı olarak irdelemek isteyen kullanıcılar için bu giriş bölümünün sonunda seçmeli bir kaynakça verilmiştir.

THESAURUS KULLANIM İLKELERİ

Tanım ve Kapsam

"A Women's Thesaurus" 5000 terimi kapsamaktadır; bu terimler, onbir konu alanı içindeki malzemenin ve bilginin indekslenmesi ve erişimi için denetimli bir terimler sözlüğü olarak kullanılabilir.

Kadınlarla ilgili özel önem taşıyan terimleri Thesaurus'un ana gövdesine dahil etmeye çalıştık. Bu ilke dışında kalan kimi terimler de listeye alındı; örneğin kadın yaşamında önemli etkisi olan örgütler veya kurumlar veya mesleklere, başlıca akademik disiplinlere ve Konu Kategorisi Sunumu'nun (Subject Group Display) kapsamını ve çalışma kapsamımızın önemli bir bölümünü tanımlayan kavramlara göndermede bulunan terimler, gibi.

Kategoriler içinde öneride bulunmak yerine dahil etme yolunu seçtik. Örneğin, kadın imajı ile ilgili terimler listemiz (Cinderella ve Eve) Sinderella ve Havva sözcüklerini içermekte; (linguistic sexism) dilde cinsiyet ayrımcılığı listesinde (bekarlar terimi ile karşılaştırıldığında) olumsuz bir anlam yüklenmiş olan (spinster) evlenmemiş ya da evde kalmış kızlar terimlerine yer verilmektedir; ancak her iki liste de peri masalları ya da mitolojiden alınan bütün örnekleri ya da dilde cinsiyet ayrımcılığı durumunda güncel konuşma dilinden alınan bütün sözcükleri içermemektedir.

Bülten Komisyonu ■

Bibliyografya Çıkıyor

2001 yılında Kültür Bakanlığı'nın desteğiyle **"Türkiye'de Kadın Konulu Belgelerin Ulusal bibliyografyası"** konulu proje kapsamında kitaplaştırılan ilk çalışma olarak "Türkiye'de kadın Konulu Kitaplar Bibliyografyası (1729-2002)" İletişim Yayınları'nda basılıyor. Kütüphanenin çıkarmış olduğu dördüncü bibliyografya olan bu çalışmada, 3014 kitap bibliyografik künye halinde listelenerek araştırmacılara sunulmuştur. Daha önce yayımladığımız bibliyografyalar şunlardır. "İstanbul Kütüphanelerindeki Eski Harfli Türkçe Kadın Dergileri Bibliyografyası (1869-1927)", "Kadın Süreli Yayınları Hanımlar Aleminden Roza'ya (1928-1996)", "Kadın Yazıları Bibliyografyası (1955-1990)".

Tez Bağışları

Bu yaz, kadınlar tarafından ve kadınlar hakkında yazılmış 14 tezi, kütüphanemize kazandırdık. Kişisel olarak yapılan tez bağışlarının yanı sıra YÖK'den fotokopi ücretleri ödenerek alınan Tezler, ciltlenmiş ve raflarımıza yerleştirilmiştir.

1. Dr. Valerie Smallwood, Women's Education in Turkey (1860 – 1950) and Its Impact Upon Journalism and Women's Journals konulu tezini kütüphaneye bağışladı.
2. Zeynep Beril Saydun, Migration and Writing New Identities : Comparing The Works of Two Migrant Turkish Women Writers : Emine Sevgi Özdamar and Aysel Özakin konulu tezini kütüphaneye bağışladı.
3. Özlem Ezer, Challenging The Image of Turkish Women : Travel Accounts of Female Authors 1762 – 1935 konulu tezini kütüphaneye bağışladı.
4. Rubabe Azeritürk, Ofis Mobilyalarında Cinsiyetçilik ve İktidar Örtüntüleri: Nuris-Alparda-Koleksiyon Örneği konulu Yüksek Lisans projesini kütüphaneye bağışladı.

YÖK'den Fotokopi ile Kütüphaneye Kazandırılan Tezler

1. Öğr. Gör. Aynur Uysal, Şiddet Karşıtı Programlı Eğitimin Öğrencilerin Çatışma çözümleri, Şiddet Eğilimleri ve Davranışlarına Yansıması konulu Doktora Tezi,
2. Dr. Mustafa Haki Sucaklı, Van Yöresinde Kadın ve Çocuğa Yönelik Aile İçi Şiddet konulu Uzmanlık Tezi,
3. Ayça Bulut, Kemalist Dönem Toplumsal Cinsiyet Politikası ve Kadın Hareketi Çerçevesinde Sabiha Sertel Üzerine Bir İnceleme konulu Yüksek Lisans tezi,
4. Satı Demir, Aile İçi Şiddetin Çocuk Açısından Değerlendirilmesi konulu Bilim Uzmanlığı Tezi,
5. Zehra Coşkun, Eğitim ve Toplumsal Cinsiyet: Okul Öncesi Dönemde Cinsiyete Dayalı Toplumsal Rollerin Öğrenilmesi konulu Yüksek Lisans Tezi,
6. Şehnaz Köksal, İletişim Sürecinde Pornografik – Erotik Görsel Materyal ve Cinsel Şiddet konulu Yüksek Lisans Tezi
7. Meral Durmuşoğlu, Park Sağlık Ocağı Bölgesinde Ailede Kadına Yönelik Şiddet Araştırması konulu Doktora Tezi,
8. Pelin Turak, Kadın Bakış Açısından Şiddet konulu Yüksek Lisans Tezi
9. Pınar Kınayyigit, Televizyon Yayıncılığında Şiddet Ögesi ve Bir Örnek Program Olarak "Sıcacı Sıcacına" Programı İçerik Analizi konulu Yüksek Lisans Tezi
10. Nede Mehmet, Suç Olgusu Bağlamında Kadına Yönelik Şiddet Konulu Yüksek Lisans Tezi

Kitap Bağışçıları

Kütüphanemize yaptıkları kitap bağışları için aşağıdaki kişi ve kurumlara teşekkür ederiz.

1. Doğan Bayülgen
2. İletişim Yayınları
3. Epsilon Yayınları

4. İstanbul Erkek Liseliler Vakfı
5. Türkan Saylan
6. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
7. Elvan Omay
8. Jülide Sevim
9. Birsan Başaran
10. Evrim Özkan
11. Mine Tan
12. Leyla Pervizat

Kadın Örgütleri Koleksiyonuna Bağış

Eğitim Sen
Lambda İstanbul
KA-MER Diyarbakır
Doğu Akdeniz Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Eğitimi Merkezi (DAÜ-KAEM)
Morçatı
KAGİDER
ATÖLYE MOR
Selis Kadın Danışmanlık Merkezi
Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Ege Kadın Araştırmaları Derneği EKAD
Yaşam Kadın ÇevreKültür ve İşletme Kooperatifi YAKA- KOOP
Güneydoğu Anadolu Kadın Girişimcilik Danışma Kurulu
Günyüzü Kadın Dayanışma Kooperatifi
Erzurum Kadın Girişimciler Derneği
Kadın İnsan Hakları /Yeni Çözümler Vakfı
Türk Kadınlar Birliği
Türk Üniversiteli Kadınlar Birliği
Van Kadın Derneği VAKAD

500 Dost Kampanyasına Yeni Katkı

Mustafa Aslan
Hülya Tozlu' ya teşekkür ederiz.

Aylin Tektaş Kütüphanemize bir Piyano Bağışladı

Kütüphanenin dostları ve okuyucuları geçtiğimiz yıllarda, kütüphane binasının pek çok dinletiyeye ev sahipliği yaptığını hatırlayacaktır. Flarmoni Derneği'nin kurucuları

K I S A H A B E R L E R

Frumet Tektaş ve Afif Tektaş'ın kızları ressam Aylin Tektaş tarafından Kütüphanemize kuyruklu bir piyano hediye edilmiştir. Erica Voscov'ya ait olan bu piyano, Türkiye'de pek çok piyanistin eğitimi için kullanılmıştır. Böylece bu kıymetli piyano Kütüphanemizde güzel dinletiler verilmesine hizmet edecektir.

Kütüphane Ziyaretleri

Kadın Eserleri Kütüphanesi olarak yazın Haliç çevresinde yer alan Tarih Vakfı Bilgi Belge Merkezi'ni ve Kadir Has Üniversitesi Kütüphanesini ziyaret ettik. Karşılıklı bilgilenme ve deney alışverişi içinde geçen bu ziyaretler kütüphane çalışanları açısından da öğretici olmaktadır.

Kasım ayında İsveç'ten şiddete karşı çalışma yapan bir kadın grubu kütüphanemizi ziyaret etti. Kütüphanede tanıtım filmini izlediler ve kütüphanenin topladığı cinsel şiddetle ilgili gazete kupürleri, kampanya metinleri, vb malzemeler kendilerine gösterildi. Grup İsveç Parlamentosu'nda şiddete karşı reform çalışmalarını içeren bir belgeyi ve çalışmalarından bir kopyayı kütüphaneye bıraktılar. Bu arada içinde mum yanan bir cam kaseyi gerçekleri aydınlatın diyerek armağan ettiler. Armağanı toplantı masamıza mı koyalım yoksa cinsel şiddete karşı mücadele eden bu İsveç kadın örgütü için açılacak arşive mi koyalım? Buna karar veremedik.

Kütüphane Tanıtım Filmi

13 Ağustos 2005 tarihinde TRT Kent ve Kültür Programı, YK üyemiz Şeyda Talu'nun katılımıyla kütüphanemizi tanıtan bir kısa film çekimi yaptırır

Tebrik

Kütüphanemiz Koordinatörü Hülya Hayatseven'in 19 Ağustos'ta doğan

oğlu Efe'ye nice yıllar diliyor, kendisini kutluyoruz.

Başsağlığı

Sevinçli haberlerin yanı sıra üzüntülü haberlerimizde var. Genel Kurul delegemiz Sevgi Uçan babasını ve Şeyda Talu kayınvaldesini kaybetti. Acılarını paylaşıp, kendilerine başsağlığı dileriz. Aynı şekilde kütüphanemizin özel koleksiyonları içinde yer alan Süreyya Ağaoğlu özel arşivini kütüphanemize bağışlayan Gültekin Ağaoğlu'nu kaybettik. Kütüphane dostu Gültekin Ağaoğlu'nu her zaman sevgi ve minnetle anacağız

5 Aralık Kadınların Seçme ve Seçilme Gününde anlamlı bir Toplantı

5 Aralık 2005'de Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkının kazanılmasında önemli çaba sarf etmiş Türk Kadınlar Birliği'nin şubelerinden Beşiktaş Şubesi Üyeleri Kütüphaneyi ziyaret ettiler. Onlar çörekleri getirdi, biz çayları hazırladık. İki örgüt karşılıklı birbirini tanıdı ve Türk Kadınlar Birliği arşivini Kütüphanemize kazandırılması için neler yapılabilir bunlar görüşüldü.

Aynı gün bir başka konumuz daha oldu. Hemen yanıbaşımızda faaliyet gösteren Mavi Kalem Derneği, Mavi Kalem Haliç çevresi kadınlarımıza, sağlık ve eğitim konusunda vb konularda bilgilendiren, el becerilerini geliştirmek için etkinlikler düzenliyor. O gün Mavi Kalem derneğine gelen Fener'li kadınlar da kütüphaneyi ziyaret etti. Böylece hem kütüphaneyi ziyaret etmiş ve hem de Türkiye'nin en eski kadın örgütünün üyeleri ile tanışmış oldular. Bu arada piyanamızla konuklarımıza ilk dinletimizi sunduk.

Kadın Örgütlerinin yakın dostu Semra Ulusoy Hollanda Kraliyet Nişanı ile onurlandırıldı.

1 Temmuz 2005 Nisan'ında bugüne değin sadece dört Türk'ün aldığı Hollanda Kraliyet Nişanı (The Royal Decoration of the Order of Orange Nassau) Semra Ulusoy'a verildi..

Bir dönem KEK Genel kurul üyeliği de yapan Semra Ulusoy, İstanbul Hollanda Başkonsolosluğundaki görevinden ayrıldı. Ondört yıl boyunca Hollanda konsolosluğundaki görevi sırasında gerek kültürel etkinlikler gerekse ortak sivil toplum projeleri gelistirep uygulayarak her iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesine katkıda bulundu. Kadın STK'ların yakın dostu ve yardımcısı oldu. İşte tam da bu nedenlerle ve Hollanda toplumunda, toplumu motive edici örnek kişilik sergilediği için, Hollanda Kraliyet Nişanı ile onurlandırıldı. Semra'ya yeni yaşamında sağlık ve mutluluk diliyoruz. Onu özleyeceğiz.

Gönül Küfteoğlu

2006 Ajandası: Nobel Ödüllü Kadınlar

Kadın Eserleri Bilgi ve Belge Merkezi'nin artık her yıl gelenekselleşmiş ajandalarının bu yılki konusu Nobel Ödülü alan kadınlar. Ajanda da yer alan 33 kadının yaşam öykülerini başta genel kurul delegelerimiz olmak üzere onlarca kadının katkılarıyla hazırladık. Bu sayfalarda sizlere ajandanın önsözünde yer alan Işıl Baş'ın yazısının bir özetini sunuyoruz. Umuyoruz ki bu güzel ajanda her kütüphane dostunun çantasında yer alır.

Kadınlar Şehri'nden Nobel Ödülü'nün Cinsiyetine

"Kadın nedir?" diye sorar Virginia Woolf, "Kadınlar için Meslekler" (Professions for Women, 1942) adlı ünlü konuşmasında. Sonra ekler: "Size temin ederim ki, bilmiyorum. Sizin de bildiğinizi sanmıyorum. İnaniyorum ki kadınlar kendilerini insan yeteneğinin ulaşabildiği tüm sanat ve bilim dallarında ifade etme şansına sahip olmadan kimse bu sorunun cevabını veremez." Woolf bu konuşmayı hemcinslerini daha çok meslek sahibi edindirmeyi amaçlayan bir grup kadın karşısında yapar. Tıpkı daha önce yaptığı konuşmalar ve yazdığı makalelerde ve kitaplarda olduğu gibi Woolf'un en çok üzerinde durduğu konu erkeklerin kadınları sanat ve bilim dallarında başarısız bulmaları ve bunu da genetik farklılıklara indirgemeleridir. Oysa Woolf, gerçekte kadınların gerek zeka gerekse yetenek olarak erkeklerden hiç de aşağı olmadıklarına, hatta yeterli eğitim ve olanak verilirse aralarından Shakespeare gibi dahiler çıkacağına inandığını söyler.

Virginia Woolf'un yaşadığı dönemden 6 yüzyıl önce, 1390'larda Avrupa'da bir başka kadın da benzer düşünceleri savunmuş hatta salt bu nedenle dönemin ünlü düşünür ve felsefecileri ile "querelle des femmes" (kadınların savaşı) diye bilinen ünlü tartışmayı başlatmıştı. Fransa kralı Charles V'in doktoru olan babasını ve soylu kocasını kaybettikten sonra, 25 yaşında 3 küçük çocuğuna, annesine ve kız yeğenine tek başına bakmak zorunda kalan Christine de Pizan batı edebiyatındaki ilk profesyonel yazar

olarak aslında kadınların en büyük baskı gördükleri orta çağlarda bile ne kadar başarılı olabileceklerinin en önemli kanıtıdır. Pizan'a göre kadınlar hakkındaki tüm yanlış inançlar onları erkeklerin anlatmaya kalkışmasından kaynaklanmaktadır "Oysa" der Pizan "Eğer bu kitapların yazarları kadınlar olsaydı, her şey farklı olurdu çünkü kadınlar ne kadar haksızca suçlandıklarının bilincindedir" (Epistre au Dieu d'Amours, 1399, 417-19). Bu tezini desteklemek amacıyla yazdığı ve artık ilk feminist başyapıtı olarak da kabul edilen "Kadınlar Şehrini Kitabı" (Le Livre de la Cité des Dames, 1405) adlı çalışmasında ise, tarih boyunca başarılı olmuş kadınları tek tek sayar Pizan ve onların kadınlar şehrini erkek suçlamalarının ve aşağılamalarının saldırılarından koruyacak surlar olduğunu ileri sürer.

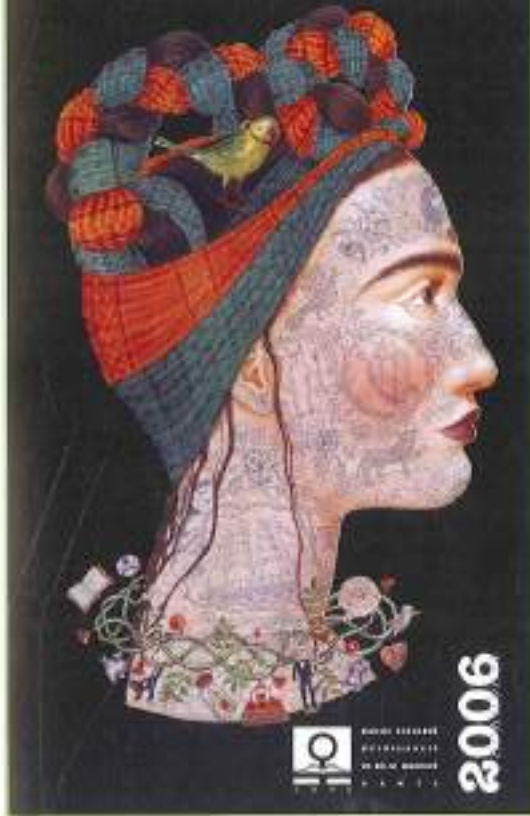
Pizan'dan günümüze "Kadınlar Şehrini" surları ve kuleleri hızla yükselmekte. Kamusal alanda daha çok yer aldıkça ve elde ettikleri hak ve özgürlükler arttıkça kadınlar artık Woolf'un da görmeyi arzu ettiği gibi pek çok sanat ve bilim dalında kendilerini gösterme ve başarılarını kanıtlama olanağı bulabiliyorlar. Bu bağlamda Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nın 2006 yılı ajandası Nobel ödüllü kadınlara ve onların temsil ettiği tüm kadınların yetenek ve zekalarına bir saygı duruşu olarak da nitelendirilebilir.

Batı dünyasının kabul ettiği en önemli başarı kriterlerinden biri olan Nobel ödülü Stockholm doğumlu işadamı Alfred Nobel tarafından

başlatıldı. İlginçtir ki ödülle, ödülü başlatan ve alanlar arasındaki ironi yüklü ilişkiler daha Nobel'in bu fikri ilk kez düşünmeye başladığı yıllara dayanmakta. Günümüzde ismi barış ve uygarlığın gelişimi ile özdeşleşen Alfred Nobel insanlığın hizmetine sunduğu servetini aslında dinamit gibi patlayıcıları keşfetmesiyle yapmıştı. Nobel'e göre, biraz da tesadüfen keşfettiği yeni patlayıcılar dönemin parlayan yıldızı inşaat sektöründe çığır açacaktı ancak ne yazık ki 20. yüzyıl tanık olduğu 2 Dünya savaşı nedeniyle "inşa etmek"ten çok "yıkımla anılacak. Nobel'in patlayıcıları da daha çok sayıda insanın daha hızlı bir şekilde katledilmesine olanak sağlayacaktı. Nobel, ölümünden sonra açılan vasiyetnamesinde şöyle yazıyordu.

Servetimin geri kalan büyük bölümü aşağıdaki gibi dağıtılacaktır: yöneticilerin gözetiminde güvenli alanlarda değerlendirilecek kapital, bir fon oluşturacak ve bu fondan edinilecek faiz getirisi her yıl, bir önceki sene, insanlığa en büyük hizmeti yapmış kişilere dağıtılacaktır. Bahsi geçen faiz aşağıda belirttiğim şekilde 5 eşit parçaya bölünecektir: Bir bölüm fizik alanında en önemli buluşu yapmış kişiye, ikincisi en önemli kimya keşfini ya da gelişimini yapana, bir bölüm fizyoloji ya da tıp alanında en önemli keşfi yapana, bir başkası edebiyatta idealist yönü ağır basan en olağanüstü eserin yazarına ve bir bölümü de ülkeler arası kardeşlik, orduların sınırlandırılması ya da tamamen ortadan kaldırılması ve barış kongrelerinin yapılması ve yaygınlaştırılması hususunda en çok

KADIN VE KÂİNAT: NOBEL ÖDÜLLÜ KADINLAR

veya en iyi çalışmaları yapan kişiye verilecektir. Fizik ve kimya alanındaki ödülleri İsveç Bilimler Akademisi; fizyoloji ya da tıp alanındakileri Stockholm'deki Karolinska Enstitüsü [İsveçteki tek tıp üniversitesi] barış alanındakileri ise Norveç Storting [Norveç Parlamentosu] tarafından seçilecek 5 kişi verecektir. En büyük dileğim odur ki ödülleri verirken adayların milliyetine bakılmayacak ve İskandinav olsun olmasın en çok hak eden kişi ödülü alacaktır"

Vasiyetnamenin ilk versiyonunda, son satırdaki "en çok hak eden kişi" terimi sonradan Nobel tarafından İngilizce orijinalinde "he or she" den "he"ye yani "erkek ve kadın"dan "erkeğe" çevrilmiştir. Kadın hakları için verilen mücadelenin en çetin olduğu 19. yüzyıl sonu Avrupa'sında bu değişiklik oldukça ilgi çekicidir. Zira milliyet farkı gözetilmemesini dileyen Nobel'in cinsiyet konusunda bu kadar hassas davranmaması belki de ödülün geleceğini etkileyen faktörler arasında sayılabilir. Ödüllerin ilk verilmeye başlandığı 1901'den bu yana yalnızca

33 kadın ödüle layık görülmüştür. Bu 33 kişi içinde 10 kadın edebiyat, 12 kadın da barış ödülünü almıştır. 1968'de verilmeye başlanan ekonomi ödülünü alan hiç kadın yoktur. Fizik, Tıp ve Kimya dallarında ise 300'den fazla Nobel ödüllü bilim adamına karşı yalnızca 11 bilim kadını vardır, yani bilim alanında kadınlar %3 gibi son derece düşük bir oranda kabul görmüşlerdir. Ödülü alabilen bilimkadınlarının çoğunluğu da ödülü erkek meslekdaşları ile paylaşmışlardır. Oysa, ödülün manevi desteği bir yana yaklaşık 10 milyon İsveç kronu ya da 950.000 Amerikan doları, laboratuvarlarda çok zor şartlarda ve büyük fedakarlıklarla çalışmakta olan, kariyerlerinin hemen her aşamasında erkeklerle karşılaştırılan, toplum baskısına ve açıkça ifade edilmeyen ancak hep var olan önyargılara ve sınırlamalara dayanmaya çalışan kadınlar için çok şey ifade

etmektedir. Bilim alanlarında çalışan ya da yüksek eğitim gören kadın ve erkekler arasında yapılan karşılaştırmalar dünyanın birçok ülkesinde oranların erkekler lehine olduğunu göstermektedir (NSF, April, 1989; Siebert, 1992).

Nobel tarihinde 2 kez ödül alan 2 kişiden biri olan ve ilk Nobel ödüllü kadın olan Marie Curie'nin, kocasının ölümünden sonra 1911 yılında ikinci kez ödüle hak kazandığında evli bir meslekdaşı ile ilişkisi öne sürülerek törene katılımının engellenmeye çalışılması kadınlara ne denli önyargılı yaklaşıldığının bir başka örneğidir. Nobel ödülleri ve cinsiyet ayrımı politikalarının ilişkisini gösteren sayısız örnekten bir başkası da 1962 Nobel ödülünün DNA'nın yapısını çözdükleri için James Watson ve Francis Crick'e verilmesi ve aslında bu çalışmayı ilk başlatan ve orijinal modeli yapan kişi olan Rosalind Franklin'den hiç kimsenin bahsetmemesidir. Franklin kömür, DNA ve virusların moleküler yapısı üzerinde çok önemli araştırmaları olan ve alana katkısı herkes tarafından kabul edilen önemli bir bilim kadınıdır

ancak ne yazık ki yaptığı çalışmalar erkek meslekdaşlarının adıyla anılmaktadır.

Nobel ödülü alan kadınlar arasında dikkatimizi çeken bir başka husus da, tıpkı erkeklerde olduğu gibi ödüllerin daha çok Batılı ülkelerinden kişilere veriliyor olmasıdır. Alfred Nobel'in vasiyetnamesinde özellikle üzerinde durduğu milliyet farkı gözetmeme şartına rağmen jüri seçme görevini Norveç ve İsveç akademileri gibi Batı Avrupa kurumlarına vermesi seçme kriterlerini hayli etkilemiş görünmektedir. Örneğin bugüne kadar Nobel edebiyat ödülünü alan 34 ülkeden Fransa 13, Almanya 8, İngiltere 7, İsveç 6 ödül alırken Hindistan'ın 1913 yılında Tagore ile aldığı ödülünden ancak 32 yıl sonra bir başka Avrupa kıtası dışında ülke, Şili, bir kadın yazarla, Gabriela Mistral ile bu ödüle layık görülmüştür. Nobel edebiyat ödülünü alan ilk kadın yazar ise 1909'da İsveçli Selma Lagerlöf'dür. 1926'da İtalya'dan Grazia Deledda, 1928'de Norveç'ten Sigrid Undset, 1938'de A.B.D.'den Pearl S. Buck, 1966'da Almanya'dan Nelly Sachs, 1991'de Güney Afrika'dan Nadine Gordimer, 1993'de A.B.D. den Toni Morrison, 1996'da Polonya'dan Wisława Szymborska, 2004'de ise Avusturya'dan Elfriede Jelinek Nobel almışlardır. Toni Morrison aynı zamanda Nobel ödülünü alan ilk siyah kadındır. Yazımın başında değindiğim ve dünya edebiyatının en önemli isimlerinden olan kadın hakları savunucusu Virginia Woolf ise ne yazık ki bu ödüle layık görülmemiştir.

Nobel gibi ödüllerde daha çok ve daha farklı kültürlerden kadınların başarıları görünür kılınmadan kadınlar şehrinin surlara olan ihtiyacı bitmeyecek gibi görünüyor. Başarı, zeka ve yeteneğin cinsiyetsiz, ırksız, milliyetsiz ve çok kültürlü olduğunun kabul edildiği gün inanıyorum ki tüm insanların aralarındaki surların ve duvarların da kalktığı gün olacak. ■

Doç. Dr. Işıl Baş
KEK Yönetim Kurulu Üyesi

KÜTÜPHANEMİZDEKİ KADIN DERGİLERİ

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nda Eski Türkçe harfli kadın dergileri koleksiyonu olduğunu biliyor musunuz? Bu dergilerin bir kısmı bizzat kütüphanemiz tarafından sahaf ve müzayedelerden alınmıştır. Ancak büyük kısmını İstanbul'daki çeşitli kütüphanelerden çok büyük bir emekle kütüphanemize Serpil Çakır kazandırmıştır. Bu dergilerden faydalanılarak bazı değerli çalışmalar yapılmış olsa da, gerek Türkiye kadın hareketi tarihi ve gerekse 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında kadınların bilinç düzeyinin ve gündeminin ne olduğuna ilişkin daha pek çok çalışma yapmak mümkündür. Bu değerli koleksiyondan bazı örnekler sunarak yeni araştırmacıların merakını kışkırtmak istiyoruz.

HANIMLARA MAHSUS GAZETE

1895'den 1910'a kadar İstanbul'da önce haftada iki kez, daha sonra haftalık olarak yayımlanan bu gazetenin yüzlerce sayısı kütüphanemizde meraklılarını bekliyor. Alt başlığında "Gazetemizi neşretmekten maksadımız menafi-i mülk-i devlete hizmet-i ciddiyeden [devlet varlığının çıkarlarına ciddi hizmetten] ibarettir" yazan bu gazete, 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında, iktidarın kadınlara yönelik yaklaşımların ne olduğu hakkında pek çok sırrı saklıyor olsa gerek.

KADIN

1908'de Selanik'te yayımlanmaya başlayan haftalık dergi, 1911'de İstanbul'a taşınmış. Yeni ilan edilmiş olan II. Meşrutiyet'in bütün ruhunu yansıtmakta olduğuna hiç şüphe yok. Günümüzde bile "hanım, bayan" demeye devam eden çevrelere inat, yüzyıl başında "kadın" isimiyle yayımlanan bu dergi, alt başlığında "Kadınların fikri ve içtimai terakkilerine [zihinsel ve sosyal gelişmelerine] çalışır risale" diyerek son derece radikal bir tutum almış. Baha Tevfik'den "Fransa'da Kanun-ı Medeni Önünde Kanunlar"; Kazım Nami'den "Acem Kadını ve İhtilali"; Enis Avni'den "Esaret Var!!! Halayıklara Dair I"; Pakize Seni'den "Büyük Bir Osmanlı Kadını ve Bir Pederin Hatası" ve başka pek çok yazı ilgi bekliyor.

GENÇ KADIN

Alt başlığında "Kadınlık ve erkekliğin tealisine hadim [yüceltilmesine hizmet eden]" yazan dergi, aylık olarak 1919 yılında yayımlanmış. Bir dizi halinde Fatma Fuat'ın "Kadın ve Kadınlık"; Fahriye Nahit'in "Kadınlık Haklarından: Biz Ne istiyoruz? Onlar Neyi Esirgiliyorlar?"; Sadrettin Ethem'in "Bizde Feminizm" başlıklı yazıları nasıldaki merakları kışkırtıyor... O yıllarda feminizmden ne anladıklarını öğrenmek için bu yazılar okunmayı bekliyor.

HANIMLAR ALEMİ

1914-1918 yılları arasında yayımlanan bu haftalık dergide öylesine ilginç yazılar bulunuyor ki... Örneğin: Fatma Neşide "Lakayt Erkekler ve Zavallı Kadınlar"; "Haşim Nahit "Feminizm"; Lamia "Tecrübedide [tecrubeli] Bir Erkeğin Kadınlar Hakkındaki Efkarından"... Ayrıca bu derginin her sayısında "Lamia'dan Melahat'e", Müjgan'dan Melahat'e", "Sabiha'dan Lamia'ya" vb başlıklarıyla yayımlanmış yazıların içeriği de ayrı bir merak konusu.

BİLGİ YURDU IŞIĞI

Bu dergi Birinci Büyük Savaşın son yıllarında, yani 1917-1918'de İstanbul'da aylık olarak yayımlanmış. Derginin en ilginç dizisinin "Hür Kadın" başlığı ile yayımlanan dizi olduğu söylenebilir. O yıllarda hür kadından ne anladıklarını öğrenmemiz için, yeni harflerle çevrimyazıları yapılarak kazandırılmayı bekliyorlar. Macit Şevket "Kadınlar Beşeriyetin en Büyük Mürebbileridir [terbiye edicilerdir]" ve "Halide Edip "Büyük Kadınlar" ve "Türkler ve Edebiyatları" isimli makaleler yazmış. Daha neler var neler...

İNCİ/YENİ İNCİ

1919 yılında İstanbul'da aylık olarak yayımlanan bu gazetenin sahibi tanıdık bir isim: Sedat Simavi. "Kadınlığa ait bilcümle nazari ve ilmi meselelerden bahseder" diyor alt başlığında. Sabiha Zekeriya, Reşat Nuri, Yahya Kemal ve daha pek çok tanıdık yazarı var. Taa Kırım'dan, Şefika Gaspirinski imzalı yazı belli ki çok ilginç: "Alem-i Nisvan [Kadınlık Alemi]: Bir Kadın En Evvel İnsandır". Fenerbahçeliler takımlarına ait resimlerin de bu dergide yayımlandığını bilseler ilgi gösterirler miydi acaba?

KADINLAR DÜNYASI

1913-1921 yılları arasında İstanbul'da haftalık olarak yayımlanan dergi, bu kadar uzun süre yayın hayatında kalmış olmasıyla bile ilgiyi hak ediyor. Alt başlığında "Kadınlık hukuk ve menafini [çıkarlarını] müdafaa eder musavver [resimli] gazetedir. Sehaifimiz [sayfalarımız] cins ve mezhep tefrik etmeksizin Osmanlı hanımları asarına güşadedir [eserlerine açıktır]" ibaresi bile son derece ilginç bir yayın olduğuna kuşku bırakmıyor. Bir kaç örnek verilirse: Nimet Cemil'in "Yine Feminizm, Daima Feminizm"; Fatma Muammer'in dizi yazısı "İstihsal-i Hukuk-ı Nisvan" [Kadın Hukukunun Oluşturması]. Zaten Serpil Çakır da doktora tezine bu dergiyi temel alarak gereken ilgiyi göstermiştir. Ama başka gözler, başka bakış açılara dergi her zaman açıktır.

KADIN YOLU

Cumhuriyet'in ilanından sonra 1925-27 yılları arasında yayımlanmış olan bu dergi aynı zamanda Türk Kadın Birliği'nin de yayın organıdır. Haftalık olarak yayımlanan bu derginin sahibi de ünlü feministimiz Nezihe Muhittin. Onun kaleminden kadın hareketinin tarihi, Enver Behnan'dan "Demokraside Feminizm", Efzayiş Yusuf'tan "Feminizm ve Feminizm Sahasında Bazı Maruf Simalar", Paris'te yapılan "Beynelmilel Kadın Hakk-ı İntihap Konferansı" [Kadınlara Uluslararası Seçim hakkı] hakkındaki yazılar ilk anda dikkati çekiyor. 1927'de yapılan Türk Kadın Birliği Kongresi'ne ilişkin yazılarda son derece ilginç olsa gerek.

Emel Akal

Kadın İstihdamının Yükselişe Geçemeyen Çizgisi ve Çalışan Kadınlar¹

Belkis Kümbetoğlu'nun aşağıda yayınladığımız yazısı değindiği konunun öneminin yanında, kullandığı cinsiyetçi olmayan dil açısından da dikkatlerinize sunulmaktadır. Metindeki altı çizili kelimeler Bültenimizin bir süredir ısrarla üzerinde durduğu **Kadın Konulu Kavramlar Dizini-Thesaurusun** ön çalışmasına temel olacak kadın **konulu terimlere** örnek oluşturmak üzere tarafımızdan seçilmiştir.

Dünya Ekonomik Forumunun yaptığı araştırmaya² göre dünyada toplumsal cinsiyet uçurumunun en fazla olduğu ülkelerden biri Türkiye'dir. Türkiye bu alanda 58 ülke arasında 57. sırada, yani en alta yer almaktadır. Bu sıralamada önemli ölçütlerden biri ekonomik katılım ve ekonomik fırsatlardan yararlanabilmektir. Yani, çalışma yaşamında kadınların erkeklere oranı ve eşit işe eşit karşılık, düşük ücretli, vasıfsız işlerle sınırlı olmayan emek piyasasına erişimde Türkiye en altakiler arasındadır (Bkz. Ek- 2). Bu anlamda Türkiye toplumsal cinsiyet uçurumu giderek daha fazla artan bir ülkedir. Kadınlar açısından çalışma yaşamından çok, evliliği güvence olarak görmek yaygınlaştıkça, ülkemiz nüfusunun yarısının ekonomik katkılarından yararlanmayan bir ülke olmaya devam edecektir.

Çalışma, kadınların çoğunluğu için kadının kendilik algısını güçlendirmeyen güven duygusunun pekiştirmeyen, işin kolayca kaybedilebileceği düşünceleri ile iş ve iş ortamının fazla benimsenmediği bir sürece işaret etmektedir. Ayrıca, kadının içinde yetiştiği, yaşadığı kültürün değerleri ile bir birey haline gelişinde, karşılaştığı kadınlar, davranış modelleri, bu kadınların çalışma geleneği ve "çalışmanın erkeklerin görevi" olduğuna ilişkin algıları da bu benimseyişi besleyen önemli faktörlerdir.

Kadınları iş yaşamında daha uzun süreler tutabilmek, çalışmayı bir değer haline getirebilmek, cinsiyetçi bir zihniyetle yapılandırılmış iş yaşamı ve kuralları ile mümkün görünmemektedir. Özellikle iş yasalarının ve iş hukukunun

kadınların ihtiyaçları paralelinde düzenlemesi gerekmektedir.

Koşullar kadın çalışanların çoğu için ağırdır. Düşük ücretli, uzun çalışma saatleri, iş güvencesiz bir çalışmayı kısa sürede vazgeçilebilir bir niteliğe dönüştürmektedir. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve ücret düzenlemeleri bir çok kadının çalışmaya karşı tutumunu değiştirebilecektir. Aynı nedenler kadınların çalışma yaşamında ortalama kalış süresi olan 7-8 yılı uzatabilecek, böylelikle kadınlar ekonomik ve sosyal anlamda güvenli bir yaşam sürdürebileceklerdir.

Kadınlar kendilerine sunulan ekonomik fırsatlar anlamında çok kısıtlı bir piyasada, sadece bir aile içindeymiş gibi çalışmayı, öğrenilen kadınlık imaj ve görevlerine uyduğu için uygun karşılamakta, beceri ve bilgi isteyen diğer işlerde, çeşitli yoksunluklar ve deneyimsizlikler nedeniyle çalışmamaktadır. Daha çok belirli bir prestiji vaad eden, aileleri ve çocukları açısından utandırmayan, "insanların kabul edeceği, onay vereceği" işlerde çalışmak isteyen kadınlar, tüm bu koşulları sosyalizasyon süreçlerinde benimsedikleri "kadınlık hali" ve "rolleri" açısından öne sürmektedirler. Araştırma bulgularının gösterdiği, kadın ve çalışma alanındaki temel sorunları, öncelikle ataerkil zihniyetle iç içe geçmiş yapısal sorunlar olduğudur.

Kadınların çalışma hayatında yer alışı, eğitilmiş ve nitelikli işgücü dışarda tutulursa, onların yaşamlarını iyileştirici, toplumsal saygınlıklarını arttırıcı, hane içindeki konumlarını geliştirici özellikler taşımadığından, çalışmanın kadınlar için kendi başına,

bağımsızlaştıran bir öge olarak değerlendirilebilmesi mümkün değildir. Kadınların gerçek anlamda, erkeklerle eşit bir biçimde, toplumsal alana katılabilmesi, eğitim, çalışma, politika, sağlık alanındaki bir çok faktörün karşılıklı etkileşimi ile gerçekleşebilecektir. Ne tek başına eğitim, ne tek başına çalışma, kadınların toplumsal katkılarına olması gereken düzeye çıkarmaya yetmemektedir. Eğitimli bir çok kadının, kocaları yeterli para kazandığında evde oturmayı yeğledikleri bilinmektedir. Ayrıca dünyadaki genel eğilimin de kadınları tekrar eve çekmek doğrultusundaki sağ, tutucu politikaları izlediği görülmektedir. Kapitalist ekonomi işsizlik sorununu, ataerkilliğe müracaat ederek çözmeye çalışmakta, ev kadınlığı ve anneliği yücelterek kadınların evlere çekilmesi ile, istihdamı bir erkek alanı haline getirmeyi ve işsizliği çözmeyi hedeflemektedir. Ataerkilliğin ekonomik sistemle iç içe, üzerlenen yapısının gelişmiş ekonomilerde etkin oluşunu izlemek mümkündür. Yarı-zamanlı işlerin çoğunlukla kadınlarca tercih edilmesi geleneksel rollerle, çalışma hayatının beklentilerini dengelemek isteyenlerin çokluğuna işaret etmektedir. Dolayısıyla cinsiyetçi toplumsal algıları genel zihniyette alışıldık yönde besleyen kadınlardan beklenen rol ve görevler, her türlü iletişim aracında sık sık vurgulanarak, kadınları eve davet eden, evde çalışmayı ya da evdeki uğraşları öne çıkaran kampanyalar, eğitimler, projelerle pekiştirilmektedir. Eğitim görmüş, bir mesleğe sahip kadınlar, o mesleğin içinde çalışarak kendilerini var kılmak yerine, daha iyi ev kadınlığı

ve daha iyi annelik için uğraş vermektedirler. Ataerkil zihniyet ve ilişkilerin ekonomik yapıda var olan sistemi destekleyen ve ayakta tutan yapısı çok belirgin olarak bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Formel yada enformel çalışma biçimleri ve sorunları hakkındaki tüm değerlendirmeler, kadınlar konu olduğunda, eşitsiz ücretten, işyerinde ayrımcı uygulamalardan, cinsel tacizden, sömürlerden ağız birliği etmişçesine aynı biçimde söz etmektedirler. Çalışma alanındaki eşitsiz ve ayrımcı konumun nedeni, toplumsal cinsiyet rollerinin kadınlara yüklediği toplumsal düşük

statüdür. Ataerkil sistemin varolan tüm kodlarından kapitalist ekonomi yararlanmakta ve özellikle gelişmekte olan ülkeler de devri krizlerini kadın emeği sayesinde atlattmaktadır ■

1. Doç. Dr. Belkıs Kümbetoğlu'nun Dokuz Eylül Tıp Fakültesince düzenlenen, III. Ulusal Ana Çocuk Sağlığı kongresinde sunulan "Kadın ve Çalışma" adlı bildiriden alınmıştır. 22 - 24 Eylül 2005, İzmir.

2. Dünya genelinde, toplumsal cinsiyet eşitliğinin var olan durumunu beş farklı boyutta; ekonomik katılm, ekonomik fırsatlar, politik güçlendirme, eğitime erişim ve sağlık-refahta ortaya koyan Dünya Ekonomik Forumun Toplumsal Cinsiyet Uçurumu - 2005 Araştırması, değişik ülkelerden çarpıcı sonuçlara yer vermektedir. Örneğin, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kadınlar, tarım dışı sektörlerde hala aynı iş karşılığı erkeklerin ücretinin ortalama % 78 i kadını alamamaktadır, bu uçurum en gelişmiş ülkelerde

bile henüz kapanmamıştır", "Afrika'da hamile bir kadın, Batı Avrupa'daki hamile bir kadına göre, hamilelik komplikasyonları nedeniyle 180 kere daha fazla ölüm riskiyle karşı karşıyadır", kadınlar idari pozisyonların paylaşımını elde etmekte çok yavaş ilerleme göstermektedirler... ilave olarak bu pozisyonlardaki kadınlar sıklıkla başarılı bir kariyer ve aile arasında çok zor bir seçimi yapmak zorunda kalmaktadır (Lopez-Claros ve Zahidi, 2005: 2- 4). Araştırma rapora toplumsal cinsiyet eşitliği düzeyini ilk 5 sırada paylaşan kuzey ülkelerini (İsveç, Norveç, İzlanda, Danimarka ve Finlandiya) kadınların eğitim, politika ve iş fırsatları alanında geniş bir alanda yüksek katılmaları nedeniyle bu sıraya yerleştirmektedir. Aynı rapor, bazı ülkeleri, toplumsal cinsiyet uçurumunu azaltıkları için "kadın-dostu ülkeler (woman-friendly nations)" olarak saptamıştır. Bu ülkeler, Yeni Zelanda, Kanada, İngiltere, Almanya ve Avustralya'dır (Lopez-Claros ve Zahidi, 2005: 10). Lopez-Claros, a. Ve Zahidi, S., Women's Empowerment: Measuring the Global Gender Gap, World Economic Forum Geneva, 2005.

Kadın Hareketinden İzler

I. Ege Buluşması Gerçekleşti

I. EGE KADIN BULUŞMASI BASIN AÇIKLAMASI

Muğla, 20 Kasım 2005

I.Ege Kadın Buluşması'nı Muğla Kadın Platformu'nun girişim ve organizasyonu, Heinrich Böll Vakfı'nın maddi desteği, Muğla Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün ve Muğlalıların katkılarıyla 18-20 Kasım 2005 günleri Muğla'da gerçekleştirdik. Çalışmamıza KAMER'den (Diyarbakır) Nebahat Akkoç, Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı'ndan (Ankara) Gül Erdost ve Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Çalışma Grubu'ndan (Ankara) Nazik Işık katkıda bulundu. Bölgemizdeki sekiz ilin yedisinden, toplam 23 kadın kuruluşundan 43 kadının bir araya geldiği bu toplantı Bölgemizdeki bir ilkti. Arkasını getirecek, 2.buluşmamızı Mayıs 2006'da Aydın'da Kadın Haklarını Koruma Derneği Aydın Şubesi'nin ev sahipliğinde yapacağız.

Bir araya gelmek, birbirimizi görmek, tanımak bizi mutlu etti, hep birlikte olmak bizi güçlendirdi. Bölgemizde güçbirliğimizi geliştirmeye, ortak eylemler ve çalışmalar yapmaya karar verdik. 5 Aralık'ta, kadının seçme ve seçilme hakkının tanınmasının yıldönümü kutlamalarında, İzmir'de yapılacak "bizim acelemiz var, hemen

temsil için hemen kota istiyoruz" etkinliklerinde hep birlikte olacağız.

Bu üç günlük buluşmada üç konuda öncelikle kendimize; devlet, yerel yönetimler ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerimize; kadınlar ve kadın kuruluşları olarak ihtiyaçlarımıza ve birbirimize sunabileceğimiz desteklere baktık. Bu konular şunlardır:

■ Örgütlenme ve kadına yönelik çalışmalar,

■ Kadına yönelik şiddetle mücadele,

■ Ekonomik tabanlı kadın örgütlenmesi.

Ulaştığımız sonuçlar ve aldığımız kararlar şunlardır:

■ Bu toplantıda aramızda olmayan Kütahya'dakiler de dahil olmak üzere, bölgemizdeki tüm illerde daha çok kadın örgütüne ulaşacağız.

■ Kendi örgütlerimizde ve toplumda kadın bakış açısını yaygınlaştırmak için çalışacağız.

■ Bölgemizde bağımsız kadın örgütlerinin sayısını artırmayı ve çeşitli alanlarda kadın örgütlenmesini geliştirmeyi amaçlayacağız.

■ Deneyimlerimizi paylaşmaktan, birbirimizden çok şey öğrendik. Bunu sürdüreceğiz. Örneğin, uygulamalarımızı, iyi çalışma örneklerimizi paylaşıp yaygınlaştıracak,

bunun için özel gündemli buluşmalar düzenleyeceğiz.

■ Ege bölgesinde kadına yönelik şiddet yaygın bir şekilde var olduğu halde, hem kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın örgütleri hem de şiddet mağduru kadınlara destek sunan kadın danışma merkezleri ve sığınakları azdır, yetersizdir. Tüm illerde şiddete karşı bağımsız kadın örgütleri oluşmasını sağlamak için elbirliği ile özel bir çalışma yapacağız.

■ Ekonomik tabanlı kadın örgütlenmesini geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla, bölgemizdeki kadın işgücünün çeşitli biçimlerini saptamaya yönelik haritalama çalışmalarına başlayacağız.

■ Kadın örgütleri olarak illerimizdeki ve bölgemizdeki diğer sivil toplum örgütleriyle ilişkilerimizi geliştirmek istiyoruz.

■ Katılımcılar olarak aramızda bir iletişim ağı oluşturduk. Bu ağı faaliyetlerimize ilişkin haberlerimizle ve raporlarımızla besleyeceğiz.

Muğla Üniversitesi'nde yaşanan olaylar gibi şiddet dolu gelişmeleri tehlikeli ve üzücü buluyor, her türlü şiddetten uzak bir toplum istiyoruz. Bu nedenle şiddetin her türüne karşı mücadele edeceğiz.

Basın açıklaması Ayşe Durakbaşı tarafından iletilmiştir.

Kadın Örgütleri Dünden Bugüne

UÇAN SÜPÜRGE; 10. YILIN KUTLU OLSUN

2006 yılında 10. yılını kutlayacak olan, Uçan Süpürge, 1996 yılında Ankara'da kuruldu. Feminist hareketin sembollerinden "cadıların uçan süpürgesini" kendine isim olarak seçti. Kuruluşunu, "Feministiz, öyleyse cadıyız!" diye ilan etti. Geçtiğimiz on yıl boyunca nerde bir eksik, sorun varsa oranın tozunu attı. Uçan Süpürge'nin cadıları kendilerini tek bir kadın sorunu ile sınırlamadılar. Ortalığı derleyip, toplayıp ilk günlerde hazırladıkları broşürde saptadıkları amaçlarını, "kadın sorununa ve kadın hareketine duyarlı kadınları buluşturmak; aralarında bağ kurarak bilgi ve deneyim aktarımını kolaylaştırmak; Türkiye ve dünyadaki kadın gündemini takip etmek için bilgi ve iletişim ağı, organizasyonu kurmak" olarak tanımladılar.

Hani herkesin aklından geçen "olsa ne iyi olur!" denilen projeler oluşturdular ve bunları hayata geçirdiler. Uçan Süpürge de gönüllülük esasına göre bir araya gelen kadınların içinde akademisyen kadınlar da Danışma Grubu olarak yer almakta. Danışma kurulunda yer almış bu en bilgili ve kıdemli cadılar, kadın gündemi ve bilincini oluşturmak için projeler üretmekte ve bu projelerin hayata geçmesi içinde canla başla çalışmaktadır.

Türkiye'deki kadın örgütlerinin künyelerini oluşturan "**Kadın Örgütleri Veri Tabanı**"nı hazırladılar. Bu işi gerçekleştirirken pek çok bölgesel kadın toplantıları yaptılar. Aralık 2002'de Türkiye'deki kadın örgütlerinin etkinlik alanlarını çıkarmak amacıyla 42 ilde çalışmalar yürüttüler ve elde edilen verileri herkesin yararlanması için web sayfalarına koydular.

Uçan Süpürge'nin "**Kadın Web Sitesi**" Türkiye ve dünyadan kadın haberleri veren, mevcut en renkli ve geniş içerikli kadın web sitesi.

Bu yazımızda, birbiriyle ilintili ve birbirini destekleyen Yerel Kadın Muhabirler Ağı, Köprüler Kuruyoruz, Patikalardan Yollara, Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, vb. bu projelere kısaca değineceğiz.

Bir haberde sen yaz:

Yerel Kadın Muhabirler Ağı Projesi

Projenin amacı, örgütlenmeler ve kadın sorunlarına ilişkin iletişim, bilgi ve belge derleme hedefini işlevsel hale

getirmek üzere "Yerel Kadın Muhabirler Ağı" kurmak olarak saptanmış. Projenin ilk aşamasında 8 pilot ilde daha sonra da 12 ilde devam etmektedir. Bu illerdeki kadın muhabirler yerel haberleri; kadınlara yönelik düzenlenen bir toplantı, başarı öyküleri, namus cinayetleri, yeni kurulan kadın örgütleri gibi çeşitli konulardaki haberleri Uçan Süpürge'ye ulaştırmaktadır.

Köprüler Kurduk Projesi

"Köprüler Kurduk" projesi, 2003 Aralık ayında Mardin'de başladı. Projenin amacı, farklı il ve bölgelerdeki kadınları, tüm farklılıklarına karşın kadın ortak paydasında buluşmalarına, birbirlerine deneyimlerini aktarmak, yerel yönetimlere sorunlarını dile getirmek olarak saptandı. Bugüne kadar 70 ilde belediyelerle işbirliği içinde film gösterimleri ve kadın sorunları odaklı toplantılar yapıldı.

Patikalardan Yollara

"Patikalardan Yollara" projesi Ekim 2003'te eğitici eğitimleri ile başlamış ve bu eğitime 7 ildeki Uçan Süpürge muhabirleri ve kadın sivil toplum kuruluşu temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Ankara'da yapılan eğitim seminerinin ardından kendi illerine dönerek projenin uygulanma aşamasını başlatmışlardır.

Köprüler Kuruyoruz, Patikalardan Yollara, Yerel Muhabirler Ağı projeleri kadınlar arası iletişimi, bilgi paylaşımını ve etkileşimi güçlendirmekte ve örgüt akıllı bir politikayla, etkinliklerinin sürekliliğini ve kalıcılığını sağlamakta ve her proje bir diğerini de güçlendirmektedir.

Uçan Süpürge, Uluslararası Kadın Filmleri Festivali

Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, ilk festivalin düzenlendiği 1998 yılından bu yana hayli yol aldı. Her yıl heyecanla beklenen festival, sinemaya emek vermiş yönetmen ve kadın sanatçıları görünür kılmayı hedeflemekte, düzenlenen belgeleme, arşiv ve sergi gibi etkinliklerle kadın sinema arşivi oluşturulmaktadır.

Bu festivalin diğer bir özelliği de yapılan "Kısa Film Öyküsü Yarışması"

ve atölye çalışmaları sonrasında genç senaristlerin "kadın" konulu eserlerinin değerlendirilmesidir. Bu yılki kısa film konusu "ayna, ayna söyle bana..."dır.

Uçan Süpürge'nin yukarıda kısaca değindiğimiz etkinliklerinin dışında "Kadına Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi 4. ve 5. Birleştirilmiş Raporu" ile birlikte ele alınmak üzere, BM'e sunulacak "Hükümetler dışı ülke raporu ve/veya Raporlarının hazırlanmasında sekreteryalığını üstlendiği ulusal toplantıların yapılmasına ve CEDAW Gölge Raporu, Medeni Kanun üzerine önerilerin hazırlanması, TCK için verilen değişiklik önerilerinin hazırlık toplantılarının yapılmasına önemli katkılarda bulunmuşlardır. Bir başka biçimde ifade edersek Uçan Süpürge farklı kadın örgütleri, grupları ve kadınlar arasındaki iletişim ve etkileşim işlevini başarıyla yerine getirmiştir.

Uçan Süpürge'den Haberler: Uçan Haber

1998 Şubatından itibaren üç ayda bir çıkan, Uçan Haber, özellikle kadınlara yönelik her türlü ayrımcılık ve şiddet konusunda taraflı olduğunu belirterek, kadınların gündemiyle ilgili her türlü haberin doğru olarak yansıtılmasından yana tavır göstermektedir.

Uçan Süpürge yazılı, elektronik, görsel ve işitsel her tür iletişim yöntemini kullanmıştır. Örneğin, 2004 yılında başlamak üzere kesintili ve kısa süreli de olsa Radyo Programları da gerçekleştirmiştir.

Biz bu yazıda Uçan Süpürge'nin on yıl boyunca elde ettiği başarılarından, gerçekleşen projelerinden söz ettik. Tüm bunların yüzlerce kadının gönüllü emeği, sabrı ve özverisi ile pek çok zorluk pahasına gerçekleştiğini biliyoruz.

Daha nice on yıllara Uçan Süpürge, uçmaya devam et.

Bu yazı Uçan Haber dergileri, Uçan Süpürge Web Sitesi ve Doç. Dr. Çağlayan Kovanlıya Ergin'in, Çanakkale II. Sivil Toplumlar Kongresi'nde sunduğu "Kadın Sivil toplum kuruluşlarının kadın bilincine katkıları ve Uçan Süpürge'den yararlanılarak hazırlanmıştır" ■

Şeyda Talu

Kadınlar Kendileri İçin Dergi Çıkartıyor:

PAZARTESİ

10 YIL, 100. SAYI

Pazartesi Dergisi Nisan 1995'te yayın hayatına başladı. O dönemde sahibi Hülya Eralp, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Filiz Koçaali idi. Derginin alt başlığı: "Kadınlara mahsus gazete, aylık kadın dergisi" idi. İlk sayı 25.000 adet basıldı. Boyut olarak, diğer dergilerden daha büyük, 28 x 34,5 cm dir. Resimli ve renkli bir dergidir. "Kadınlara mahsus gazete" alt başlığının seçimini ilk sayıda şöyle açıklıyorlar: "İstanbul'da yaklaşık yüz yıl önce (19 Ağustos 1311/26 Cemaziyülevvel 1326 yani 1 Eylül 1885/25 Haziran 1908 tarihleri arasında), "Kadınlara Mahsus Gazete" adıyla bir kadın gazetesi yayımlanmıştı. İmtiyaz sahibi İbnülhakki Mehmet Tahir'di. Müdüreliliğini ise Mehmed Tahir'in eşi Fatma Şadiye Hanım yapmıştı. Gazete, 1. sayıdan 150. sayıya dek haftada iki kez, 150. sayıdan 612. sayıya dek haftalık olarak yayımlandı. İstanbul kütüphanelerinde bulunabilen sayılarının mevcudu 612 diyorlar. Biz önce adını sevdik. Sırtımıza yükleyip bugünün Pazartesi'sine taşıdık. Dergi kapağımızda Pazartesi'nin üzerindeki "Kadınlara Mahsus Gazete"nin ilham kaynağı oldu."

Dergiyi çıkaran kadınlar kendilerini "on yılı aşkın süredir feminist politika yapıyoruz" diye tanıtıyorlar. Yapılan çalışmalara örnek olarak: Dayığa Karşı Dayanışma Kampanyası, Cinsel Tacize Karşı Mor İğne Kampanyası, 159. ve 438. Maddenin kalkması için yürütülen çalışmalar.

Dergi uzun bir hazırlık dönemi ve kolektif bir çalışma sonucu ortaya çıktı. Kadınlar tüm bilgi ve deneyimlerini dergiye aktardılar. Yayın hayatındaki çizgilerini ise şöyle ifade ediyorlar: "Kırmaktan, kızdırmaktan koktuğumuz

kimse de yok, tek kuralımız ise kadınlardan yana olan herşeyi destekleyip, zararına olan herşeyin karşısında olmak. Gönülümüzde, kadınları ilgilendiren haberleri en doğru yansıtan, öfkemizi, sevincimizi, isyanımızı, üzüntümüzü, heyecanımızı paylaşacağımız bir dergi yatıyor. Bize ait herşeyi, çekinmeden, ürkmeden aktarıp tartışmak istiyoruz."

Bu dergideki bütün çalışmaların ve çabaların amacı kadınların hayatını değiştirmektir. Toplumsal hayatı ve özel hayatı düzenleyen kanunları, kuralları ve gelenekleri değiştirmek ve bu amaçla kadınların birlikte hareket etmesinin gerektiğini vurguluyorlar. "Pazartesi" de bu işe yarayacak" diyorlar. İki yıllık hazırlık döneminde "pazartesi" günleri bir araya geldikleri için dergi ismi de oradan geliyor.

Bugün kesintiye uğramış da olsa on yıllık bir yayın hayatını geride bıraktılar. Böylece 100. sayıya ulaştılar.

Bu on yılda dergide pek çok konu işlendi: "Nüfusun yarısı, meclisin yüzde % 0,3'ü, tecavüz, giysilerin cinselliği, aşta rekabet, Osmanlı dönemi kadın hareketinden sayfalar, kitap ilanları, okurlarla sohbet, AIDS, ilk gece ve erkekler, kürtaj, kadın etkinlik ajandası, iffet kurbanları, Ramize Erer'in karikatürleri, Kadın Partisi, Ayıp Köşe, Lezbiyenler Konuşuyor, Habitat, Direnen Kadınlar, 8 Mart, Feministler Nasıl Örgütlenmeli, 1935 Kongresi, Greenham Kadın Hareketi, Namus Cinayeti gibi bir yazıya sığmayacak kadar çok konuda kadınların gerçek sorunlarını kaleme aldı Pazartesi Dergisi. 100. sayıda Bilge Seçkin'in yazısında ifade ettiği gibi: "... kadınların seslerinin

duyulabildiği, en azından yargılanmadan yükseltilebildiği yer oldu. Bu, aslında hala en yakıcı ihtiyaçlardan biri olmaya devam ediyor. Kadınların kendi sözlerine inanacak, onları yargılamayacak ve inatla haklarını savunacak, yani o bildik tarafsız gazetecilik masalını anlatmayacak bir yer. Alanya'da tecavüze uğrayan kadınlar gibi örneğin, ya da Derik Jandarma Karakolunda tecavüze uğrayan Şükran Aydın'ın Pazartesi Dergisi'nde yer alan haberleri gibi... Belki de, yalnız tek tek olaylardan ziyade bir yayın kuruluşu olarak kadın bakış açısıyla yaşananları yayabilme, iletebilme, tarafını yitirmeden tüm muhatapların görüşlerini aktarabilme olanağını sağlayan bir dil oluşturmaya yaptığı katkı önemli Pazartesi'nin."

Pazartesi Dergisini temel alarak araştırma yapmak isteyenler derginin tüm sayılarının ciltlenmiş halini Kütüphanemizde bulabilirler.

Türkiye kadın hareketinin öncüsü olan pek çok kadının imzasını, bu on yıllık külliyatta bulmak mümkündür. Pazartesi Dergisi bu süre boyunca Türkiye kadın hareketinin gündeminin, eylemlerinin ve karşı karşıya kaldığı sorunların bir aynasıdır aynı zamanda.

Pazartesi Dergisi üzerine yapılması gereken önemli bir çalışma da, yayınlanmış olan bu 100 sayının yazı ve makale bibliyografyasının hazırlanmasıdır. Bu bibliyografya kadın araştırmaları alanında önemli ve başka hiçbir dergide işlenmemiş konulara

kaynak oluşturacaktır ■

Ash Davaz

ABSTRACTS

"Women's Memory" Issue I

Translated by Marie Lou O'Neil-Şimşek

From Women's Library

This is the latest Bulletin published by the support of Consulate General of the Netherlands Istanbul. We are however sorry to say that the new issues of the Women's Memory will be published only if new sponsors are available.

In our bulletin, we shared the problems of the KEK (Women's Library & Information Center) in a most sincere manner. We tried to introduce our archive by giving examples from the valuable documentation in our library.

What do we have in this issue? 'The index of concepts which we believe to be completed after an intense labor in the coming years and a fairly long letter telling the idea of forming a Thesaurus. We are introducing the women periodicals in our library as well as the Monday periodical published for 10 years. We celebrate the 10th anniversary of Flying Broom & presentation of our new agenda.

2006 Agenda: Women holding a Nobel Prize

The traditional agenda of the Women's Library Information Center now covers Nobel Awarded Women. The life stories of 33 women in the agenda were prepared with the contributions of tens of women, particularly by our members of the Board. In these pages, we are offering you an extract from the 'Isıl Bas' letter, which adorned the introduction of the Agenda.

Since 1901, the prizes were first awarded, only 33 women were given this prize. Out of these women, 10 women were awarded literature and 12 were awarded peace prizes. No woman was awarded the economy prize, which was first given in 1968. Yet there are over 300 science men awarded prizes in Physics, Medicine and Chemistry, there are only 11 science women enjoying this prize, this is, women have a ratio of only 3% in scientific prizes.

Flying Broom Celebrates her 10th Anniversary

The Flying Broom, celebrating its 10th Anniversary in 2006, was founded in 1996, in Ankara. It assumed the name Flying Broom of Witches, to symbolize feminism. It declared its foundation as "We are feminist, so we are witches".

Their aim is to ensure feminist approach to women's problem and movement, establish a connection between them and facilitate information and experience transmission, founding an information and communication network and organization to follow up the women agenda in Turkey and the world.

They have organized various campaigns such as "Local Correspondent Network", "From Pathways to Roads" Flying Broom International Women Films Festival etc.

Forming Turkish Thesaurus for Women

Formation of Women Thesaurus activities gained an acceleration by the reinforcing feminist movement in 1970s and increasing number of the information and documentation centers so called ISE in 1980s.

We, have made concrete steps to give a start to such a study to form a Turkish Thesaurus for Women, for the purpose of forming a base for issuing a Turkish Thesaurus for Women, we plan to hold a Preparation Meeting/Search Conference in Istanbul on 21st January 2006. This meeting will be the first step for a long term and multi directional study.

Women Periodicals in Ottoman Language in Women's Library

Brief information is given on some of the prominent Periodicals. The names of these periodicals are as follows:

- The Newspaper for Women
- Woman
- Young Women
- World of Women
- Pearl / New Pearl
- Women's World
- Women's Road

The writer appeals to the readers to accomplish more researches on these periodicals which highlights the women's movement & works of first feminist writers.

News in Brief

Bibliography is to be published 'The Women Books Bibliography in Turkey (1729-2002)' is published by the İletişim Publication. This is the first study published as a book under the project titled 'The National Bibliography of the Women Documentation in Turkey'.

Aylin Tektaş donates a Piano to our Library A grand piano has been presented to our library by Aylin Tektaş. This valuable piano will provide excellent melodies in our library.

Semra Ulusoy, a close friend of Women Societies, has been awarded by the Royal Decoration of the Order of Orange Nassau only awarded to 4 Turks so far, on 1st July 2005. Semra Ulusoy, who held the position of KEK Member of Board for some time, left her job at the Holland General Consulate.

Unemployment & Working Women

According to the research conducted by World Economic Forum, Turkey is one of the countries where the social sex gap is the largest. Turkey ranks 57th among 58 countries. Turkey is in the bottom of the list with regard to the rate of women to men in the working life, equal pay for equal jobs and access to the labor market which provide attractive pays.

All assessments on working formats and problems, either formal or informal, mention unfair pay, distinctive application in the business place, sexual harassment, exploiting, as if they have a consensus with each other. The reason for such distinctive treatment is the lower social status assumed by the women due to the social sex roles. All existing codes of the patriarchal system is at the disposal of the capitalist economy and particularly the developing countries overcome crises by exploiting the women labor.

Pazartesi, 10th Year, 100th Issue

Pazartesi Periodical Reaches its 100th Issue. It has served 10 years of publishing life, almost without an interruption.

Pazartesi periodical started its publication in 1995.

The women publishing the periodical introduce themselves as "they are in feminist politics for 10 years".

They express their place in the publishing life as follows: "There is nobody we are afraid of turning angry or offend. Our only rule is supporting everything in favor of women, and being against anything which is against women."

The 10 years compilation carries articles of many women leading the Turkish feminist movement. The Pazartesi Periodical is also a mirror for the agenda and actions of and the problems faced by the women movement in Turkey in this period.

1st Aegean Women Meeting Press Release Muğla, 20th November 2005

1st Aegean Women Meeting was held from 18 to 20th November 2005.

In this 3 days meeting, as women and women organizations, we reviewed under the scope of 3 different issues, our relations with the state, local governments and NGOs, our requirements and the supports which may be offered between each other. These issues could be summarized as follows:

- Organization and works aimed at women
- Struggle against violence on women
- Women organization with an economic basis

KADIN KONULU KİTAPLAR

Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları

OĞLAK YAYINLARI

Cinsel ayrımcılığa karşı olan Oğlak Yayınları'nda erkek yazarlara da, kadın yazarlara da aynı özen ve ilgi gösterilmektedir. (Hatta diyebiliriz ki, kadın yazarlara gösterdiğimiz özel ilgiyi pek erkek yazarlara da göstermeye çalışıyoruz.) Yayınevinin "edebiyat" ya da "polisye" bölümleri için, bu sözcüklerin anlamları içindeki gerçek edebiyat ya da iyi polisye sıfatını taşıyan kitaplar üretilmektedir. Pozitif ayrımcılık yapacak olursak, bazı kadın yazarlarımızı şöyle sayabiliriz. Araştırmacı ve biliminsanları: Susanne Romaine, Eugenia Parry, Ayşe Yüksel, İnci Erginün, Zeynep Kerman; Yemek kitabı yazarları: Sevim Tanör, Alice B. Toklas, Rozanne Gold, Tijen İnaltong, Esin Eden, Colette Rossant; Edebiyatçılar: Charlotte Brontë, Margaret Atwood, Meaghan Delahunt, Barbara Mujica, Helen Humphreys, Ayhan Bozfarat, Cahide Birgül, Zafer Hanım, Edith Wharton, Willa Cather, Virginia Woolf, Gülayşe Koçak, Suat Derviş, Adalet Ağaoğlu, Melek Hanım, Kay Redfield Jameson, Sylvia Plath, Füsun Akatlı, Peride Celal, Nur Nakkaş, Latife Mardin; Polisye yazarları: Elizabeth Peters, Lilian Jackson Brown, Barbara Nadel, Val McDermid, Sue Grafton. Hepsini yan yana görmekten gurur duyduğumuz ve kuşkusuz giderek artacak olan kadın yazarlarımıza, Maceraperest Çizgiler dizimizde çizgi roman maceralarını yayımladığımız Julia adlı kriminolog kahramanımıza da ekleyebiliriz.

01

Doğuda Aşk
Latife Mardin
Oğlak Yayınevi

Popüler Tarih Romanları

02

Mavi Evdekiler
Meaghan Delahunt
Oğlak Yayınevi
Edebiyat-Roman

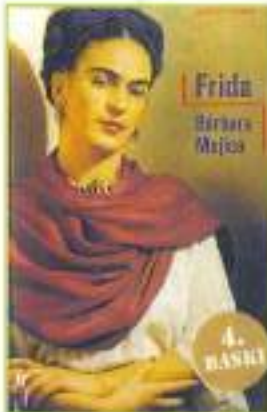
03

Bir Albüm
Dolusu Cinayet
Eugenia Parry
Oğlak Yayınevi
Bilimsel Kitaplar

04

Yemek Kitabı
Alice B. Toklas
Oğlak Yayınevi
Yemek-Ann

05

Frida
Barbara Mujica
Oğlak Yayınevi
Edebiyat-Roman

06

Durulmayan Bir Kafa
Kay Redfield Jamison
Oğlak Yayınevi
Anı-Biyografi

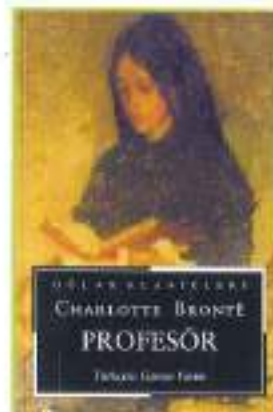
07

Fotoğraftaki Tutku
Oğlak Yayınevi
Helen Humphreys
Oğlak Yayınevi
Edebiyat-Roman

08

Aşk-ı Vatan
Zafer Hanım
Oğlak Yayınevi
Edebiyat-Roman

09

Profesör
Charlotte Brontë
Oğlak Yayınevi
Edebiyat-Roman

500 DOST KAMPANYASI

Bu yıl 15. kuruluş yıldönümünü kutladığımız
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı,
2004 Şubat ayında **500 Dost Kampanyası**nı başlattı.

Kütüphane ve arşivimizi zenginleştirmenin yolu, siz kütüphane dostlarının Vakfımıza sahip çıkarak destek olmasından geçiyor. Kadınlara ilişkin tarihi değeri olan (Osmanlıca ve Türkçe), artık yalnızca sahaflarda ve müzayedelerde satılan kitaplar, dergiler, efemeralar, her türlü yazılı ve basılı evraka ulaşmak için desteğinizi, dayanışmanızı bekliyoruz. 500 Dost Kampanyasına kredi kartınızdan bir yıl boyunca 20,00 YTL (Yirmi YTL) bağışlayarak katılabilirsiniz. Bu meblağı nakit olarak da Vakfımıza bağışlayabilirsiniz. Ayda sadece 20,00 YTL ile daha zengin bir kütüphane ve arşive sahip olabiliriz

KREDİ KARTI BİLGİLERİ

Ad

Soyad

Kart Numarası

Geçerlilik Tarihi Onay Kodu

Adres

Telefon

Sipariş Tutarı

İşbu imzamla yukarıdaki bedelin kredi kartı hesabımdan çekilmesini kabul ediyorum.

İmza

Not: Fotokopisini çekiniz, doldurunuz, kütüphaneye gönderiniz.

PALAIS DE HOLLANDE
Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu
Consulate General of the Netherlands, Istanbul

KATKILARI İLE BASILMIŞTIR